

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserati: do 30 petih vrst á 2 D, do 100 vrst á 2 D 50 p, večji inserati petih vrst á 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 1 D; Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, priljubno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.

Dopise sprotoma je podpisati in zaščitno frankovane.

Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke: v Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1.50, 8 in več 2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D. Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu
		v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	...	Din 240—	Din 240—	Din 360—
6	...	120—	120—	180—
3	...	60—	60—	90—
1	...	20—	20—	30—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati. Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Končno!

Končno in po skoro predolgem oklevanju se je državna oblast zavežala svoje dolžnosti. Včeraj popoldne je razpustila občinski svet ljubljanski in za gerenta imenovala ljubljanskega odvetnika dr. Viljama Krejčiča, moža najodličnejših sposobnosti, da začasno napravi red in podeli ljubljanskemu prebivalstvu potreben mir. Delovanje črno-rdeče koalicije na ljubljanskem magistratu je že postajalo tako oblastno in predrzno, da je razpust prišel še ravno na pravi čas in s tem preprečil grozečo gospodarsko katastrofo ljubljanskega mesta. Že dle časa so namreč gospodarski in drugi strokovnjaki zasledovali gospodarsko politiko občinskega sveta in s strahom povpraševali o posledicah, ki bodo pri taki komunalni politiki prealjšale zadele ljubljansko prebivalstvo in mu uničile vse pogoje gospodarskega napredka. Stagnacija, ki je v poslednjem letu zadela ljubljansko prebivalstvo tako v industriji, kakor v trgovini in v obrti, je bila ena taka neposredna posledica komunistično - klerikalne komunalne politike, ki je valila na uboge rame ljubljanskega občana neprestane nove davščine, ne da bi pri tem pomislila, da nove davščine še ne pomenijo socialnega izboljšanja tega ali onega stanu, ako pri tem propada splošno gospodarsko stanje in s tem pridobitna moč celokupnega prebivalstva. Pri ti priliki se ne spuščamo v podrobna odkritja finančne politike klerikalno - komunistične koalicije, ker bodo nove razmere na ljubljanskem magistratu odkrile še marsikatero novo postavko ter celokupno gospodarstvo bivšega občinskega sveta šele prikazale v pravi in neprikriti luči. Tedaj se bo šele pokazalo, kakšne cilje je zasledovala klerikalno - komunistična koalicija na ljubljanskem magistratu in da so ti cilji bili v prvi vrsti klerikalni in komunistični, torej partizanski, in da o strokovnih smotrih resnične komunalne in nepristranske politike ni bilo govora.

Na drugem mestu najdemo dopis velikega župana ljubljanske oblasti, iz katerega lahko posnemo točno utemeljitev sedanjega razpusta in iz katerega tudi razvidimo protipravnost, katerih se je posluževal bivši občinski svet, da si pogolbi in podaljša svoje protizakonito življenje. G. veliki župan se je moral naravno držati zakonskega besedila in v utemeljitvi svojega odloka predvsem govoriti formalni jezik pravnih prestopkov. Toda že v 6. točki svojega odloka se je dotaknil razloga, ki je bil glavno merodaven za razpust

klerikalno - komunističnega občinskega sveta. Občinski svet se je postavil proti obstoječim zakonom in v prvi vrsti proti zakonu o zaščiti javne varnosti in reda.

S temi in sličnimi zakoni je končno treba tudi pri nas računati in državna oblast se bo morala odslej nekoliko vestnejše zavedati, da je njena prva dolžnost, izpolnjevati in čuvati obstoječe zakone ter jih varovati pred zlorabami. Ko bodo veljali drugi zakoni, bodo državne oblasti postopale drugače! Danes pa obstoja potreba zaščite javne varnosti in reda in temu primerno treba uveljaviti tudi tozadevni zakon, da se pod nobenim pogojem ne krši. Predvsem pa naj ga ne krši stanovska ustanova popolnoma nepolitičnega značaja, kakršna je občinski svet! S tem prihajamo na najglobljo utemeljitev razpusta dosedanjega klerikalno-komunističnega občinskega sveta.

Ta občinski svet je v vsem svojem delovanju od prvega dne pokazal, da ne poimuje mestnega zastopstva v strokovnem in nepolitičnem smislu, marveč da ga jemlje kot partizansko ekspozičuro, kjer se lahko uveljavljajo čisto partizanski in osebni interesi klerikalne in komunistične stranke. Ta občinski svet ni hotel razumeti, da je ljubljanska mestna občina, kakor vsaka mestna občina, institucija s svojimi izrazitimi stvarnimi gospodarskimi, socialnimi in kulturnimi nalagami brez partizanske primesi, katere mora pravilno in objektivno ter nepristransko občinski svet čisto strokovno urejevati ter vse ozirne na strankarske dobičke in partizanske uspehe pustiti na strani.

Komunalno gospodarstvo je vprašanje strokovnosti, pripravljenosti, poštenosti, objektivnosti in nepristranske depolitizacije.

Brez takega stališča je komunalna politika nemogoča. Mestnih financ ni mogoče urediti s stališča klerikalne ali komunistične partizanske politike, marveč samo na podlagi umne presoje davčnega položaja in na temelju povsem stvarnih razprav o potrebah in željah ljubljanskega mestnega prebivalstva.

Tako je prišlo, da se je na ljubljanskem magistratu ugnedila koalicija političnih in strankarskih ljudi, ki je popolnoma pozabila na ljubljansko občino, na naše socialne in humanitarne potrebe, na naše gospodarske želje in ki je celokupno komunalno gospodarstvo zamenjala iz preprostega razloga, ker je pojmovala ljubljanski občinski svet kot politični parlament, kot forum, raz ka-

tereza lahko oznanja svoje klerikalne in komunistične teorije ter vodi brezobzirno partizansko politiko.

To je najgloblje jedro, radi katerega je državna oblast morala razpustiti ljubljanskega občinskega sveta. Ta dogodek je izzval v vsej politični javnosti neobičajno veliko zanimanje. V nacionalnih krogih so z zadoščenjem odobraval korak vlade, ki pomenja prvi korak v odlični brambi državne enotnosti. V vrstah opozicijskega bloka, posebno pa v znanih beogradskih klerikalnih krogih je vest napravila globoko depresijo. Vznemirjeni so letali okrog, da bi dobili točnih informacij in da bi mogli ugotoviti, v koliko je vlada v zvezi z odlokom ljubljanskega velikega župana. Proti večeru so klerikalci razširili vest, da se je razpust občinskega sveta izvršil brez vednosti vlade, oziroma ministrstva notranjih zadev. Navajali tudi neko izjavo notranjega ministra, ki jo je baje dal dopisniku ljubljanskega „Slovenca“.

V političnih krogih je vest o razpustu vzbudila posebno zanimanje ter so novinarji skušali dobiti od notranjega ministra točnih pojasnil. Samoohsebi umevno, da je notranji minister glede te zadeve varoval gotovo uradno tajnost in je bil sploh zelo rezerviran, kar je bilo povsem upravičeno. Po zanesljivih informacijah našega dopisnika je sporno in gotovo, da je ljubljanski veliki župan odredil razpust občinskega sveta v Ljubljani v skladu s ministrom notranjih del, oziroma na podlagi uradnih poročil, ki jih je prejela vlada o delovanju klerikalno-komunistične večine v Ljubljani. Trboveljski dogodki in javni interesi mesta Ljubljane so nujno in imperativno zahtevali, da mora vlada napraviti konec gospodarski samopašnosti klerikalno - komunistične večine na ljubljanskem magistratu. V Beogradu sploh smatrajo to zvezo klerikalcev s komunisti kot velik paradoks in našim političnem življenju.

Vladi blizu stoječi krogi s simpatijo pozdravljajo odlok ljubljanskega velikega župana v prepričanju, da se prične končno z obračunavanjem in razčiščevanjem protidravnih elementov. Današnji beogradski tisk prinaša kratke komentarje o razpustu ter posebno pozdravlja odločnost vlade, da je nastopila proti rušilcem sedanjega državnega reda.

Odstop predsednika republike Milleranda.

Viharna seja poslanske zbornice. — Izid glasovanja. — Komunistični o odstopu Milleranda.

— Pariz, 11. junija. (Izv.) Zbornična seja, za katero je vladalo največje zanimanje v vsej francoski javnosti in na kateri se je imelo odločiti vprašanje predsednika francoske republike, je včeraj ob 15.15 pričela razpravljati o vladini zaupnici. Zbornica je bila nabito polna. Okoli palače Bourbon, kjer zboruje poslanska zbornica in senat, so se zbirale goste množice naroda, tako da poslanci in novinarji niso imeli skoraj dostopa k zbornici. Od 581 poslanec je bilo navzočih v dvorani 543.

Zbornični predsednik Painlevé je takoj po otvoritvi seje podal besedo novemu ministrskemu predsed. Marshallu, ki je prečital spomenico, oziroma

občinskih in javnemu blagru namenjenih ustanov za poudine klerikalne ali komunistične cilje.

Mi zahtevamo občinski svet, ki bo nepolitičen, strogo stvaren, komunalen, ki se bo zavedal, da je skrb za blagostanje in socialni napredek ljubljanskega prebivalstva prva in edina dolžnost pravičnega občinskega sveta!

in je bil sploh zelo rezerviran, kar je bilo povsem upravičeno. Po zanesljivih informacijah našega dopisnika je sporno in gotovo, da je ljubljanski veliki župan odredil razpust občinskega sveta v Ljubljani v skladu s ministrom notranjih del, oziroma na podlagi uradnih poročil, ki jih je prejela vlada o delovanju klerikalno-komunistične večine v Ljubljani. Trboveljski dogodki in javni interesi mesta Ljubljane so nujno in imperativno zahtevali, da mora vlada napraviti konec gospodarski samopašnosti klerikalno - komunistične večine na ljubljanskem magistratu. V Beogradu sploh smatrajo to zvezo klerikalcev s komunisti kot velik paradoks in našim političnem življenju.

Vladi blizu stoječi krogi s simpatijo pozdravljajo odlok ljubljanskega velikega župana v prepričanju, da se prične končno z obračunavanjem in razčiščevanjem protidravnih elementov. Današnji beogradski tisk prinaša kratke komentarje o razpustu ter posebno pozdravlja odločnost vlade, da je nastopila proti rušilcem sedanjega državnega reda.

Vladi blizu stoječi krogi s simpatijo pozdravljajo odlok ljubljanskega velikega župana v prepričanju, da se prične končno z obračunavanjem in razčiščevanjem protidravnih elementov. Današnji beogradski tisk prinaša kratke komentarje o razpustu ter posebno pozdravlja odločnost vlade, da je nastopila proti rušilcem sedanjega državnega reda.

Vladi blizu stoječi krogi s simpatijo pozdravljajo odlok ljubljanskega velikega župana v prepričanju, da se prične končno z obračunavanjem in razčiščevanjem protidravnih elementov. Današnji beogradski tisk prinaša kratke komentarje o razpustu ter posebno pozdravlja odločnost vlade, da je nastopila proti rušilcem sedanjega državnega reda.

Vladi blizu stoječi krogi s simpatijo pozdravljajo odlok ljubljanskega velikega župana v prepričanju, da se prične končno z obračunavanjem in razčiščevanjem protidravnih elementov. Današnji beogradski tisk prinaša kratke komentarje o razpustu ter posebno pozdravlja odločnost vlade, da je nastopila proti rušilcem sedanjega državnega reda.

Vladi blizu stoječi krogi s simpatijo pozdravljajo odlok ljubljanskega velikega župana v prepričanju, da se prične končno z obračunavanjem in razčiščevanjem protidravnih elementov. Današnji beogradski tisk prinaša kratke komentarje o razpustu ter posebno pozdravlja odločnost vlade, da je nastopila proti rušilcem sedanjega državnega reda.

Vladi blizu stoječi krogi s simpatijo pozdravljajo odlok ljubljanskega velikega župana v prepričanju, da se prične končno z obračunavanjem in razčiščevanjem protidravnih elementov. Današnji beogradski tisk prinaša kratke komentarje o razpustu ter posebno pozdravlja odločnost vlade, da je nastopila proti rušilcem sedanjega državnega reda.

interesu pričeti novo zakonodajno delo z revolucionarnim činom. Zbornica naj odkloni njim slediti in senat naj ostane zvest svojim tradicijam kot branitelj ustave. Apeliramo na uvidenost obeh zbornic ter na ljubezen do Francije in do republike.

Poslanica dalje naglašala, da je bil predsednikov program: 1.) na znotraj voditi politiko socialnega napredka in politiko nacionalne sloge in 2.) na zunaj politiko splošnega miru. Temu programu je ostal predsednik republike zvest ves čas ter so bile vse vlade za njegovega časa vedno vlade narodnega združenja. Predsednik je bil ves čas skoziinskozi strogo konstitucionalen. Po zborničnih volitvah je nastala delna sprememba. Predsednik je v smislu ustave vpoštevajoč voljo naroda poklical za sestavo vlade g. Herriota, ki je to odklonil. Spomenica dalje naglašala, da jo pošilja predsednik z ozirom na to, ker zavzema sedaj situacija popolnoma revolucionaren značaj in je torej potrebno, da se zbornica o njej izreče.

Ker po francoski ustavi ni predsednik republike odgovoren parlamentu, je nova vlada Marshalla to spomenico spremenila z izjavo, ki vsebuje zaupnico vladi.

Po prečitani spomenici je ministrski predsednik Marshall podal kratko izjavo, v kateri je pojasnil vladino stališče, na kar sta bili zbornici predloženi dve resoluciji in sicer:

1.) resolucija leve, sestavljena od posl. Herriota, Renaudela, Violleta in Bluma, ki se glasi: »Zbornica skleni, da ne stopi v zvezo z nobenim kabineto, katerega sestava bi pomenjala negacijo pravic parlamenta ter odklanja udeležiti se ustavne debate, v kateri je pozvana. Zbornica odgodi to razpravo, dokler se ne predstavi vlada, ki bo odgovarjala volji naroda.«

2.) Resolucija desnice, staviljena od poslanca Reybela, kratko pravi: »Zbornica je odločena vpoštevati člen 2. in 6. zakona od 6. februarja 1874, ker tvorita najvažnejša jamstva za republiko ter preha na dnevni red.«

Po stavljenih resolucijah je bila odrejena razprava. Levice je sklenila, da noben njen član ne sme govoriti in se udeležiti razprave. Kot prvi govornik je govoril posl. Reybel poldrugo uro, naglašajoč v svojem govoru stališče desnice. Govornik je bil mestoma precej silovit ter je povzročil delni odpor od strani leve. Mirno je za njim govoril predsednik Marshall, ki ga je zbornica pazljivo poslušala.

DR. IVAN ROBIDA:

Rože ob potu.

Tomaž: (se naenkrat vstavi pred njima.) Zdaj sta tu obé; in vprašam vaju, če vidve morda pojasnite mi stvar: kaj danes v drugo že imel iskati je popoludne pri meni rateški pisar?

Mati: (malodušno) Kakó naj veva to midve? (Kratek odmor.)

Tomaž: Čemu li njemu bi vrvi? A če gospoda kdaj blago za rabo svojo potrebuje, ga tam naroča in kupuje, kjer svoj hrbet krivé pred njo. Tomaž ga ni in ga ne bo! Poznam tel Nem, da je takó.

Mati: (lažje) (Odmor.)

Tomaž: Če torej veste, da ni stez med njimi tam in med menoj — pa ne, da morda kako vez razpleli vi bi med seboj,

3. Mati: (osupli) Tomaž! Hči: Preljubi oče moj! (Tomaž obe ostro meri.)

Tomaž: (ironično) (žugajoče) Takó torej?! Vezí so tu! A zdaj poprašam, kakšne so, da ž njimi mogle brez sramu v oči bi zreti, mi lahko? Bi mogle to? Govori hči — čestita ... modruška .. grofica!

Mati: Pomiri vendar se Tomaž! —

Tomaž: (proti ženi ironično) Ah ti! — ki čisto vest imaš,

ki nisi vedela zato, potuše nisi ji dajala! in možu si na strani stala odkrito in zvesto, ne res? O ti že govoriti smeš! in več še, ti miriti smeš!

(grenko)

Čemu sedaj besede prazne? Da preje raje bi na razne glasove pazil bil prikríte, zbadljaje temne in očite ... A žal, da nisem jih umel, dokler skrivnosti razodel ni danes v krčmi mi Lovrin ... Hči:

Mati: Sodar? — Sovražnik stari naš? Tomaž: Prav ta, Cecilija! ... »Tomaž!« pohleven zlobe reče mož — »po vročem dnevu lep večer! sedaj pač več vrvi ne boš vretenčil menda, ko ti sin rodbine t a k e jemlje — hčer.«

Kaj bilo to je sveti bog? Ob mizi ves se muza krog — V trenutku prvem ostrim, a v mesu želo — zakričim: »kdo jemlje hčer: govori zdaj!« — rogaje vrže mi nazaj: »kdo jemlje jo, to vemo mi — če vzame jo — pa morda ti?«

In kar sledilo je potem?! ... O ti ime pošteno moje!

Poslušaj, oče: ali smem zdaj govoriti jaz?

Poglej! — vse bo še dobro! ... saj takó hudó to ni, če dva mlada človeka res se ljubita ... Pomisli vendar!

Mati: (mireče)

In kakó!

Hči:

Tomaž: (ironično) Se ljubita! Res ljubita!

Hči: Gotovo, oče!

Tomaž: (ironično) In potem? —

Mati: Ko si osvošodi rokó,

Hči: potem jo vzame za ženó — Me poročil! —

Tomaž: (pomilujoče) Verjel očem, ušesom ne bi svojim skor! Res, čuden ve ste ženske stvar! in bolj še lehkovernost vaša. Kar želje vam gradov zgradé, na skalah vaših sanj stojé — Kakó? — nobena se ne vpraša Hudó je, da ne vidi hči, a hujske, da si slepa ti!

Kdaj ste še čule, da plemič med vami je izbral ženó? —

Mati: Zgodi se tudi to lehkó.

Tomaž: (ironično) Da, v pravih bajkah kraljevič

zasnubi mojškro še celo!

V življenja trdih dneh pa ne, In pa besede svoje kdaj meščanu dane, vprašam še,

(strastno) prelomil ni plemenitaš?

Posl. Jean Ren a u d (komunist), je izrazil s svojimi izjavami strahovit hrup in vihar.

Po končani debati je predsednik odredil glasovanje. K besedi so se prijavili še 4 desničarji in ministrski predsednik Marshal. Od levičarjev ni govoril nikdo, vsi so pomenljivo opazili, da se ni kljub vsem pozivom desnice oglašil k besedi Herriot, ki je ostal ves čas popolnoma hladen in miren. Tudi ostali levičarji so bili mirni in so razpravi prisostvovali več iz radovednosti, ker so bili gotovi svoje zmage.

Ob 18.25 je bil končan skrutinij. Za resolucijo Herriota in tovarišev je glasovalo 329 poslancev proti pa 214.

Po objavi izida glasovanja je ministrski predsednik Marshal s člani vlade vstal, zapustil ministrske tribune ter odšel takoj v Elyse, kjer je poročal predsedniku republike o izidu glasovanja v poslanski zbornici.

— Pariz, 11. junija. (Izv.) Istočasno kakor poslanska zbornica se je sestel na sejo tudi senat. Minist. pečatnik Rattier je prečital Millerandovo spomenico. Seja je bila zelo kratka. Senatu je bil predložen predlog, da se naj seja prekine za toliko časa, dokler ni znan izid glasovanja poslanske zbornice. Predsednik senata Doumergue je dal v smislu poslovnika temu predlogu prednost pred predlogom o glasovanju. Predlog za prekinjenje se je bil sprejet s 154 : 144 glasovom. Ko je bil ta sklep senata sporočen zbornici, je v zbornici nastala velika senzacija in splošen odmev.

Ob 19.30 je bil izdan kratek komunik. ki pravi: »Predsednik republike Millerand je sklenil, da odstopi.«

Misija škofa Jegliča v Beogradu.

Dr. Ivan Sušteršič pri ministrskem predsedniku.

— Beograd, 11. junija. Doktor Ivan Sušteršič, voditelj opozicijske frakcije v SLS je včeraj prispel v Beograd. Kakor znano, uživa dr. Sušteršič v nekaterih merodajnih krogih precejšnje zaupanje. Danes ob 9.30 bo sprejel dr. Sušteršič v avdiciji pri ministrskem predsedniku Nikoli Pašiću. Zadrženo vabilo mu je bilo že doposlano.

— Beograd, 11. junija. (Izv.) V sedaj še nepoznan misli je včeraj prispel v Beograd ljubljanski vladika dr. Anton Bonaventura Jeglič. Včeraj je dr. Jeglič najavil svoj poset ministrskemu predsedniku Nikoli Pašiću, ki ga pa ni mogel sprejeti radi preobremenjenosti z državnimi posli. Dr. Jeglič poskusi danes dopolne znova svojo srečo pri Pašiću. Ni še znano, zakaj je prišel dr. Jeglič v Beograd.

Popolna zmaga nacionalistov v Albaniji.

Nasprotujoče si vesti o padcu Tirane. — Beg ministrov.

— Rim, 11. junija. (Izv.) Po poročilih iz Valone Kavaja se ni padla v roke revolucionarnih nacionalistov. Po istih poročilih se nahajajo nacionalistične čete osem kilometrov pred Tirano. Bivši ministrski predsednik Ahmed Zogu je baje po neki verziji pobegnil v Dibro, po drugi verziji se nahaja v Tirani. Revolucionarni nacionalisti so gospodarji položaja in zmagovalci, imajo pa nad 300 mrtvih, ki so padli v raznih bojih okoli Tirane.

— Dunaj, 11. junija. (Izv.) Šef albanske upravne komisije Van Noli je poslal tukajšnjemu konzulu kratko brzojavko: Nacionalistične čete so zasedle Pekvin in se bližajo Kavali. Vsi ministri so pobegnili razen Ahmed Zogu, ki je ostal v Tirani in pa Mufit Libohove, ki je ostal v Skadru. Ministri so pobegnili iz Drača na jadrnicah v Bari.

— Rim, 11. junija. (Izv.) Po poročilih iz Valone in Skadra je potrjena vest o padcu Tirane. Revolucionarni nacionalisti so vkorakali v mesto. Ministri prejšnje vlade so pobegnili.

— Rim, 11. junija. (Izv.) Italijanski tisk komentira vesti o padcu Tirane, naglašajoč, da ta dogodek nima nikakega vpliva na mednarodno konstelacijo in je neopravičena bojazen, da bi dogodki v Albaniji mogli izzvati kak mednarodni konflikt. Vsi ti dogodki imajo strogo notranjepolitični značaj in se ni bati kakakega konflikta, zlasti ne, ker sta se Italija in Jugoslavija sporazumeli, da je treba smatrati dogodke v Albaniji kot take, ki ne povzročajo mednarodnih zapletitajev.

— Beograd, 11. junija. (Izv.) Včeraj je bil Beograd pod vtisom vesti o padcu Tirane. Gotove je sedaj, da so revolucionarni dosegli popoln uspeh in da je dosedanja vlada morala preko Drača pobegniti v Italijo. Vodilni diplomatični krogi pazljivo in natančno zasledujejo dogodke v Albaniji. Z ozirom na naš položaj napram Albaniji pripisujejo tem dogodkom velik in delikaten pomen. Albanski poslanik Ali Riza Kolonja je prejel iz Valone poro-

čilo, da se je v Tirani sestavila nova vlada, kateri je na čelu katoliški škof Van Noli. Nova vlada ima funkcije upravne komisije. Sestavo te komisije je poslanik naznanil naši vladi. Poslanik Ali Riza Kolonja je izjavil novinarjem, da ostane še nadalje na svojem mestu, ker je on poslanik Albanije, ne pa eksponent kake albanske vlade. Izjavil je dalje, da bo Albanija ohranila tudi pod novo vlado svojo popolno neodvisnost in da bo napram naši državi vodila dosedanje politiko normalnih in miroljubnih odnosov, ozir. iskrene sosedstva in prijateljstva.

ZDRAVSTVENO STANJE AVSTR. KANCELARJA.

— Dunaj, 11. junija. (Izv.) Danes ob 7.30 zjutraj izdani bulletin naznanja, da je zdravstveno stanje kancelarja dr. Seipla subjektivno in objektivno povoljno. Temperatura znaša 36,9, utrip srca 116 in respiracija 30.

KRITIČEN POLOŽAJ NA ROMUNSKEM.

— Beograd, 11. junija. (Izv.) Poročila o proglasitvi obsednega stanja na Romunskem se potrjujejo. Avarescu in ostali opozicijski voditelji zahtevajo, da se vzpostavi režim reda in pravičnosti.

— Bukarešta, 11. junija. (Izv.) »Univerzula« javlja, da je minister državnih domen Aleksander Constatinescu odstopil. Odstopil je tudi državni tajnik Ciprianu. Vzrok demisiji tiči v tem, da je finančni minister odredil državnim domem kredit 4 milijonov lejev. Priča kujejo v najkrajšem času izbruha vladne krize.

Svetozar Pribečević o svoji politiki.

V nedeljo, 8. junija, se je vršil v Beogradu zbor Samostalne demokratske stranke, katerega se je udeležilo preko 3000 oseb. Na zboru je govoril min. prosvete Sv. Pribečević o svoji politiki. Uvodoma je opozoril na govor v Zemunu, ki ga je imel pred svetovno vojno in v katerem

se je izrekel za politiko srb.-hrvatske koalicije in za Beograd. S to besedo nisem trdil, naj Beograd vrši hegemonijo nad našim narodom, marveč sem v tistem motnem in burnem času hotel reči, da je narodno edinstvo naš vrhovni ideal in da bodi Beograd središče, srce in mozek tega edinstva.

Zato je treba voditi iz Beograda splošno nacionalno politiko, za kar se je tudi ustanovila demokratska stranka, ki ni plemenska, ni verska, nego splošno narodna stranka. Pribečević je nato poudarjal zasluge demokratske stranke kot nosilnice ideje narodnega in državnega edinstva in narodne in državne politike pri uzakonjenju Vidovdanske ustave. Citira odstavek iz tedanjega proglasa demokratske stranke, ki ga je sestavil pok. Drašković, da Vidovdanska ustava popolnoma odgovarja osnovnemu postulat dem. stranke:

ustava ustvarja enotno, nedeljivo in nerazdeljeno narodno državo, z enim vladarjem, z eno vlado in z enim narodnim predstavništvom, ustava ustanavlja državljansko svobodo in široko narodno samoupravo, red v državi in napredek v celji naši družbi.

Ustava se je uzakonila s kvalificirano večino, medtem ko se je uzakonila, recimo, franc. ustava 1875 le z enim glasom večine. Pri nas je pogrešno samo to, da se od leta 1921. dalje ustava ni izvajala in uresničevala.

Kongres demokratske stranke leta 1921. pa je sklenil, naj se ustava izvede v celnem obsegu in naj se ne menja dotle, dokler življenje in praksa sama ne dokaže potrebe izpremembe.

V tej zvezi se je sklenilo tudi, naj demokratska stranka sodeluje samo s strankami, ki stoje v vprašanju ustave na istem stališču kot demokratska stranka. Teh sklepov tedanjega kongresa ni smel menjati niti predsednik, niti glavni odbor demokratske stranke, marveč samo kongres demokratske stranke. Zaradi tega nasprotuje zveza demokratske stranke s separatističnimi in nazadnjaškimi strankami vrhovnemu forumu demokratske stranke, to je njenim dosedanjim kongresom. Zaradi tega je prišlo do razkola v demokratski stranki. Nadalje je Pribečević zavračal očitke, da je sedanja koalicijska blok nasilja, korupcije in novca. Odločno odklanja psovke, da je Pribečević proti sporazumu s Hrvati in da Pribečević sovraži Hrvate.

Mi smo že pred vojno govorili, da smo Srbi in Hrvati eno in isto. To, kar je srbsko, bodi hrvatsko in obratno. — Srbstvo in hrvatsko sta samo dve različni imeni za en in isti pojem. Če bi sovražili Hrvate, bi sovražili samega sebe!

Mi Srbi in Hrvati, ki mislimo tako, se lahko sporazumemo, to se pravi, mi smo se že sporazumeli! Mi smo se sporazumeli tako, da v naši državi vse, kar doseže Srb, lahko doseže tudi Hrvat, da ima Hrvat toliko pravice pa tudi toliko dolžnosti kot Srb! Državno-

VESTI IZ ITALIJE.

— Teano, 10. jun. Med kmeti je vlada lo še dalje časa veliko razburjenje radi vedno večjih običajskih davčnin. Kmetje so revni, davščina pa rastejo od meseca do meseca. Zbralo se je okoli 3000 kmetov, ki so udri na sedež županstva, tam vse razbili in poslopje zažgali. Nato so razbili carinski urad, na kar so napadli pošto. Med orožniki in kmeti je prišlo do hudega pretepa. Iz Salerna je došlo poročilo, da so kmetje tudi tam napadli municipij radi novih davčin. Orožniške posadke so ojačene.

— Brescia, 11. junija. Tukajšnji škof je za Binkošti z ostrim opozorilom nastopil proti ženski nagoti. Zavržene so bile vse botre, ki so prišle z golimi rokami ter bile tudi po prsih premalo pokrite. Opozorilo proti nagoti se čita v cerkvi po vsaki maši.

— Rim, 11. junija. Z zadostenjem beležijo listi sporazum glede Jube, dosežen med italijansko in angleško vlado. Opuščena je zveza med Jubo in Dodekanezom, katere je italijanska vlada posebno neprijetno zadrževala. Izvedenci so izdelali podrobnosti sporazuma in temelje za novo mejo, po kateri se italijanski Somaliji priključuje 116.000 kvadratnih kilometrov ozemlja.

ATENTAT NA VISOKE SOVJETSKÉ FUNKCIONARJE.

— Helsingsfors, 10. junija. (Izv.) Ekspresni vlak Moskva-Riga je zletel preko noč v zrak. Lokomotiva je bila vržena visoko eksplozije 40 metrov daleč s tira. Vojaki iz bližnje garnizije so prihiteli na pomoč ter so pričeli z resilno akcijo. Atentat je bil izvršen na ta način, da so bile položene med tir bombe, ki so takoj eksplodirale, ko jih je lokomotiva prevozila. Ves vlak je bil razbit, številni človeških žrtev še ni ugotovljeno. Vojstvo je kraj nesreče obkolilo s strojnimi puškami. V ekspresnem vlaku se je vozilo več vodilnih političnih sovjetskih funkcionarjev.

Samostalni demokrati so proti prevratnim elementom, proti političnim in državnim vrnitvam in tudi socialnim prevratnim elementom.

Samostalni demokrati so za socialni napredek in proti socialni revoluciji. Sedanje družabno in državno stanje je treba ohraniti s primernimi popravki. Dokler ne zaščitimo naše države in narodne politike, na žalost ni mogoče misliti na socialne in gospodarske reforme.

Stranke opozicijskega bloka vodijo samo državnopravno politiko, zavračajo socialno ali gospodarsko. Naš ideal je pobiti plemenske stranke ter se protiviti delitvi Slovencev, Hrvatov in Srbov po veri in plemenu. Zahtevamo samo delitev po kulturnih, socialnih in gospodarskih stremiljenjih.

Korenje separatističnih elementov je treba izkuvati ter ustvariti novo dobo, da lahko skupno rešujemo velika in resna vprašanja sedanjega človeštva.

Jaz sem za koncentracijo vseh elementov, ki so za državno in narodno edinstvo.

Blok pomeni zaščito Radičeve protidržavne politike in popuščanje na račun države in narodnega edinstva. Mi ne sovražimo Radiča. Ako Radič sprejme program, recimo, radikalni program, bomo takoj za koalicio z njim. Politika naj se bori za ideje, ne pa za popularnost, kakor je nekoč delal Protić in sedaj Davidović. — Pribečevićev govor je zbor sprejel z nepopisnimi ovacijami.

Politične vesti.

— Odhod zunanjega ministra na Bled. Zunanji minister dr. Ninčić odpotuje te dni na Bled, da poroča kralju v avdiciji o pripravah za konferenco držav Male antante v Pragi in pa o splošni zunanje-politični situaciji.

— Rekonstrukcijska vlada. V vladinih krogih so včeraj ves dan razpravljali o delni rekonstrukciji sedanje vlade nacionalnega bloka. Včeraj še ni bilo točno znano, koliko ministrov ima izstopiti iz vlade. Rekonstrukcija se izvrši v nekaj dneh tako, da bo ministrski predsednik Nikola Pašić imel priliko na Duhovo predložiti kralju na Bledu v podpis tudi ukaz o imenovanju novih ministrov.

— Sovjetski ruski poslanik v Atenah. Po poročilih iz Aten je 10. t. m. izročil novimenuvanemu poslaniku sovjetske Rusije za Grško Krastinov svoje poverilnice predsedniku grške republike.

— Radić v Moskvi. Po poročilih iz Moskve je St. Radić dospel tja 8. t. m.

— Orjuna in Srnao. Beogradske »Novosti«, ki veljajo za radikalen list, prinašajo tople ugovore, v katerem pozdravljajo akcijo iz vrst naše nacionalistične omladine, da se skoro združita obe naši glavni nacionalistični organizaciji Orjuna in Srnao na programu integralnega nacionalizma. Pozdravljamo!

— »Vreme« o Radičevi poti v Moskvo. Beogradske »Vreme« objavlja uvodnik o Radičevi poti v Moskvo. Radić s to potjo definitivno prekinja svoje stike z jugoslovenskim parlamentizmom in dokazuje, da mu je ljubša zveza s sovjetskimi državniki, kakor pa dosledna politika ob boku g. Davidovića in jugoslovenske opozicije. Gosp. Radić je postal definitivno odpadnik. List nadalje naglašja, da se je naših opozicijskih krogov polastila velika razburjenost, ker si niso na jasnem, kako naj odslej branijo zvezo z Radičevno stranko in začno novo akcijo, ko se je opozicijski blok izneveril njegov najštevilnejši član g. Radić s svojimi 69 poslanci.

— Debat o parlamentarizmu. V beogradski »Samoupravi« debatira dr. Laza Marković z znanim državnopravnim strokovnjakom Sl. Jovanovićem, ki zagovarja teorijo, naj sama skupščina sklepa z večino glasov o svoji odgovornosti, odnosno o razpisu novih volitev. Pri tem se Sl. Jovanović sklicuje na angleškega premijera Mac Donalda. Dr. Laza Marković pa ugotavlja v »Samoupravi« Jovanovičovo netočnost. — Mac Donald je letos ob različnih prilikah in na nedvoumen način potrdil baš nasprotno teorijo angleškega državnega prava, ki jo zastopajo skoro vsi angleški državnopravni strokovnjaki in po kateri ima vsakokratni predsednik vlade pravico razpusta parlamenta in pravico razpisa novih volitev. Ta večstoletna praksa angleškega parlamentarizma ima svoje globoke razloge. Dr. Laza Marković predlaga, naj velja tudi v naši državi zaenkrat praksa angleškega parlamentarizma in naj v tem vprašanju postopamo točno po predpisih ustave.

— Iz ameriškega parlamenta. Zgradba osmih križaric in moderniziranje večjega števila brodov je bilo odobreno v prvem čitanju 8. t. m., toda dotični predlog pride v razpravo še v prihodnjem zasedanju. Admiral Fiske je izjavil, da je japonsko brodevoje mnogo močnejše od ameriškega, da je v Tišem morju Amerika premalo oborožena in da je radi tega potrebno, da si preskrbi najmočnejšo obrambo glede na naraščajočo

napetost med njo in Japonsko. — Senat v Washingtonu je odklonil predlog za najetje kredita 10 milijonov dolarjev v podporo nemških žen in otrok.

Julijska krajina.

— Kraška metropola, kakor so včasih imenovali Sežano, je v resnici lahko hvaležna Italiji za »odrešenje«. Odkar je namreč pod Italijo, se ji godi tako dobro, da se bo kmalu prevzela od vse te dobrote. Prej je imela okrajno glavarstvo, okrajno sodišče, davčni urad itd. ter je bilo življenje v Sežani res zelo živahno. Živahno je sicer življenje v Sežani tudi še sedaj, ker skrb fašisti za to, da ljudstvo ne poleni v miru in pokoju, ali z novim letom so že zaprli oni ostanek nekdanjega davčnega urada, ki je še ostal in sedaj so končno tudi še odpravili ostanek nekdanjega okrajnega glavarstva, ki je živoril v Sežani pod imenom podprefektura. Ostalo je edino le še sodišče. V lepem poslopju, kjer so bili nameščenji uradi, se je nastanila fašistovska milica in bo kmalu najumazanejši svinjak čistosti in lepši kot ta milicijska vojašnica, kjer se sedaj nahaja poleg milice edino le še sodišče, katero pa tudi menda v kratkem porinejo v staro hišo. Kaj pomeni za Sežano izguba vseh uradov, je lahko umljivo. Sreča pa je, da je odprava podprefektura odnesla s seboj tudi dosedanjega podprefekta, ki ni bil politični uradnik, temveč edino le fašistovski agent. Kraški župani, občinski tajniki, učitelji, gostilničarji, trgovci in obrtniki so danzadnem morali prihajati k podprefektu, kjer jih je pestil na vse mogoče načine, da vstopijo v fašistovsko stranko. Grozil jim je z razpustom občinskih svetov, z odvzetjem obrtnih dovoljenj in drugimi takimi stvarmi. Zgodilo se je, da so župani po trikrat, štirikrat v enem tednu morali priti v Sežano k podprefektu. Kake stroške je to povzročilo občanom, a vse za prazen nič, ker se na takih sestankih ni nikdar nič pametnega sklenilo, nikdar nič govorilo o izvršenih sklepih, da, celo nikdar sestavljal zapisnik o sestanku. Sama propaganda za fašizem. Prošlo soboto se je podprefekt na nalašč za to sklicanem županskem sestanku poslovil od kraških županov in jim priporočal, naj širijo fašizem v svojih občinah. V imenu županov se mu je zahvaljeval lokeviski župan Muha. Sežana spada sedaj naravnost pod Trst in ljudje bodo morali tekati za vsako malenkost s Kraša v Trst. Stroški bodo ogromni, ali skoraj jih bodo rajši trpeli, samo da so se iznebili fašistovskega priganjača na podprefekturi v Sežani.

— Tudi to ni nasilstvo! — Učitelj I. Vojnić v istrskem Plčnu je te dni od okrajnega šolskega nadzornika v Paziu dobil odlok, datiran 24. maja t. l., s katerim ga obvešča, da ga je naučni oskrbnik (provveditore) za Julijsko pokrajino z dopisom od 21. maja t. l. odpustil iz službe. Ta odlok je stopil v veljavo z dnem dostavitve. Okrajni šolski nadzornik je obenem ukrenil, naj Vojnić nemudoma izroči šolski arhiv in vse drugo učiteljski Mariji Braidotti. Odlok ne navaja nikakršnega vzroka za odpust, dasiravno bi bilo vendar zelo zanimivo vedeti, kak zločin je zagrešil učitelj po dvanajstletnem zadovoljvem službovanju, da so ga tik pred zaključkom šolskega leta vrgli iz službe in mu ustavili plačo. Tistemu, ki pozna kolikotoliko sedanje razmere v Istri, je seveda stvar tudi brez vsakega nadaljnjega pojasnila jasna. V Plčnu je pač par prodancev, ki se hočejo prikupiti navzgor s tem, da delujejo na popolno poitalijančenje šole. Zato pa je treba najprej odpraviti hrvatskega učitelja, potem se pa reče, da ni učitelja, ki bi poučeval v hrvatskem jeziku, pa se namesti laški učitelj, in stvar je končana. — Mussolini je govor poslanca dr. Besednjaka v rimski zbornici, ki je dejal, da pričakuje, da se bo vlada na potrebe slovanskega prebivalstva v Primorju ozirala in storila za to primerne ukrepe, prekinil z besedami: »Je že storjeno in Vi veste to!« Kako je »storjeno«, kaže tu navedeni dogodek.

— Drug za drugim. Sodna uradnika Andrej Jamšek in Alojzij Črnič, oba domačina, kot voditelja zemljiške knjige spojena z domačim ljudstvom, sta odšla iz sodne službe. Vsa Vipavska dolina je s tem hudo zadeta. Nadoficijal Jamšek je služboval dolgo vrsto let v Ajdovščini, nadoficijal Črnič pa v Vipavi. Prvi je vpokojen in sicer na »lastno prošnjo«, drugi pa je premešten v Červinjan baje zato, ker premalo zna italijanski! Vipavske občine prosijo za slovenske uradnike in se protivijo odстранjevanju tako izbornih sodnouradniških moči, kakor sta imenovana dva gospoda, ali glas našega ljudstva v Italiji je glas vpljočega v puščavi.

— Šoleko leto gre h koncu, ali v Mačkalah še vedno čakajo, kdaj začno otroci hoditi v šolo. Poprej so hodili v šolo v Dolino. Pot tja je dolga in nevarna. Zato so si domačini v Mačkolah omislili svoje lastne šolske prostore. Komisija je rekla, da so prostori primerni in dobri, toda dekleta za otvoritev šole še danes ni. Občinski komisar je nasvetoval starišem, da naj otroci svoje otroke doma in počakajo. Zagotovilo je, da ne bodo kaznovani, ako

ne pošiljajo otrok v šolo. Sedaj se je pa šolski vodja v Dolini pritožil, ker otroci ne pohajajo šole in nadzornik Cossiant (Kocjančič) je sklenil vse starše kaznovati. Italijanski vrtec v Dolini je bil oprit kar čez noč za 9 otrok, za 60 otrok v Mačkovičah pa ni moglo dobiti otvoritvenega dovoljenja pri šolski oblasti. Tako postopoma Italijanska vlada v jugoslovenskim prebivalstvu gleda ljudske šole z očitnim namenom, da se doseže to, da bo imela ljudska šola med Jugoslovani najslabši uspeh, kar se sklada z intencijami italijanske obmejne politike, ki hoče vzeti Jugoslovenom vsako izobrazbo da bi jih toliko lažje potujčila.

— Sodni svetnik g. Albert Komavec v Gorici je odšel te dni na svoje novo službeno mesto v Poddolje.

— Fašistovski Grahovo. V Grahovu imajo občinskega tajnika, po primku Mauri, ki je zelo znet pristav fašistovske stranke. Te dni mu je padlo v glavo, da treba med grahovskimi občinarji urediti tla fašistovski organizaciji. Pomagal mu je pri tem župan Florjancič, na kar je tajnik Mauri izdal ukaz, da se imajo vsi, do katerih pride on ali kak njegov odposlanec, vpisati med fašiste. Pomagal mu je pri tem tudi karabinjerski poveljnik in tako so sedaj skoraj vsi grahovski Slovenci udeleženi v fašizmu. Koliko je to članjenje vredno, presodi lahko vsak, kdor ima pamet v glavi.

— V Cerknem pošuje komisar dr. Jarabek, da jo odpušči domačega občinskega tajnika, ki je dobival na mesec 200 lir ter nastavljal tuja s mesečno plačo 460 lir. Odpuštil je nadalje inteligentnega domačega uradnika Gabriella Tavsa ter pripeljal nekoga Italijana, ki ne razume niti besedice našega jezika. V občini je 7000 Slovencev, ki ne znajo Italijansko. Zanimivo je, da je oče tega Italijanskega dr. Jarabeka politični uradnik v Splitu v Jugoslaviji!

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama.

Začetek ob 8. zvečer.
Sreda, 11. junija: Ob 3. popoldne. Mogočni prstan. Mladinska predstava za otroke osnovnih šol kranskega okraja. Izven.
Četrtek, 12. junija: Izgubljene duše. Red F. Petek, 13. junija: Zaprt.
Sobota, 14. junija: Ob 3. popoldne. Mogočni prstan. Mladinska predstava. Izven.

Opera.

Začetek ob pol 8. zvečer.
Sreda, 11. junija: Carjeva nevesta. Red A. Četrtek, 12. junija: Tosca. Poslovilni večer gđne. Zikove in g. Šimenca. Izven.
Petek, 13. junija: Traviata. Gostovanje operne pevke Anke Milčičeve. Red E. Sobota, 14. junija: Carjeva nevesta. Red B. Nedelja, 15. junija: Pikova dama. Na čast gostov kongresa Udruženja volnih tvalidov. Izven.

OBLETNICA PUŠKINA.

(1799—1924.)

V nedeljo, 8. junija, je bila 125-letnica rojstva velikega ruskega pesnika Puškina, ki je drag vsem Slovanom kot pesnik slovanke duševnosti.

Njegovega pomena za rusko književnost ne moremo dovolj oceniti. Do njegovega nastopa je ruska književnost, tasi precej razvita, mnogo posnemala iz tuje literature: francoski klasicizem, romantizem in nemška sentimentalnost, je ovirala svobodni izraz narodnega čutenja in celo v jeziku je vpliv tuje odtujil inteligenco naroda. Puškin je prvi začel pisati v pristni rusčini. Vedno se je spominjal svoje stare vzgojiteljice Arine Rodionovne, ki ga je kot dečka zabavala z narodnimi pesmi in bajkami in mu je od mladih nog vcepila naklonjenost do naroda, njegove duše in umetnosti. Poema »Ruslan in Ljudmila«, ki spaja rusko carinsko življenje z bajaslavljem, je bila prvi smeli korak narodnosti v ruski književnosti, ki je poznala samo salonski jezik. Puškin je bil globoko navdahnjen z narodnim čutenjem in stremiljenjem; on je obžaloval narodno robstvo in vzklil: »ali bom videl narod osvobojen in konec robstva po carjevem ukazu?« Dasi sam ni videl tega svobojenja, ki je prišlo 25 let po njegovi smrti, je vendar mnogo pripomogel k temu važnemu koraku v ruski zgodovini: on je zblijal inteligenco in aristokracijo z narodom in pokazal vsem višjim slojem, kako je treba ceniti in vpoštovati tudi preprostega človeka.

Puškin je mnogo črpal iz ruske zgodovine. Največji car, ki ga je imela Rusija, je navdahnul njegovo pesem »Poltava«, naslovljeno po imenu glavne zmage Petra Velikega nad švedskim kraljem Karolom XII. Toda Puškina ni navdušila samo bojna slava Petra Velikega, temveč tudi njegovo kulturno delovanje. Znan je ljubezen Puškina do tvorca Petra Petrograda, o katerem pravi, da je »sudeč in lepota kolnočne dežele«. V svoji tragediji »Boris Godunov«, ki je dobro znan vsemu svetu, še bolj po ruski operi, je Puškin naslikal dobo kritičnih sunkov v državnosti, ko je stara dinastija izgubila svojo moč. V tej tragediji se je Puškin približal Sheksparu, toda ni ga posnemal: Puškinov Boris je bil res morilec, kot Makbet, ni pa navaden zločinec; v zgodovini je znan kot pameten, napreden in energičen vladar; za izvanredni mož je poginil od muk nečiste vesti. V tem je veliki moralni moment, ki ga je posnel pesnik po ruski zgodovini.

Najlepše in najzrelejšo Puškinovo delo je povest »Evgenij Onjegin«, kjer je prvič v književnosti predloženo rusko narodno življenje: skoraj sto let je preteklo od one dobe, pa je ta roman še vedno zanimiv in živahen; njegove osebe so nesmrtno slike v ruski književnosti. V tem romanu je Puškin stal na čelu novega realističnega pokreta in daleč pre-

gal vsorec takratne književnosti, ne le ruske temveč tudi evropske. Tatjana je ena najlepših čarobnih žensk svetovne poezije; njena notranja borba med ljubeznijo do Onjegina in čutom dolžnosti in šalosti do starega moža se konča z zmago čuta nasproti romantizmu te dobe in to je pomembno za našo slovanstvo duševnost: za njo je vedno odločno navrateno vprašanje: vest vedno zmaga, bodisi v močnem vladarju, bodisi v nežni ženski.

Puškin je mnogim poznan kot pisatelj veselih dijaških popevov, kjer se slavi vino in lepe dekleta. Puškin je bil aristokrat duha in je mrzil ljudi brez višjih idealov, četudi so bili najvišji dostojanstveniki. To je izrazil v svoji pesmi »Črna« (družba). Najvišji ukaz mu je bila lastna vest in umetniški čut, in to je on povedal vsem pesnikom z besedami: »pesnik, ti si car; greš svojo pot, kamor te vleče tvoj svobodni duh.« Res, Puškin je bil izredno samostojen in samonik duh in zato ni bil posebno priljubljen pri dvornih družbi, ki jo je pogosto dražil z epigrami. Tudi carju ni prizanesel. Toda car Nikolaj I., ki je bil zelo naklonjen poeziji in slavohlepen, je ljubil in cenil Puškina, ker je proslavil rusko književnost. Ni ga motilo, da Puškin ni tajil svojega liberalnega mišljenja in da je bil v prijateljskih stikih z mnogimi udeleženci decemberskega upora, ko so odlični ruski javni delavci zahtevali od carja Nikolaja ustavo za Rusijo. Po nealogu samega carja je Puškin napisal zgodovino Pugačevskega upora za dobo Katarine II. — socialnega pokreta, napravljenega proti veleposestnikom (ki so bili tedaj vladarji kmetskih »duš«). Puškin je nepristransko opisal strahote tega kmetskega upora, ali še bolj se je prepiral, da se narod mora osvoboditi iz robstva. To idejo je stajno zagovarjal v književnosti.

Puškin ni bil samo ruski pesnik, temveč svetovni genij; njegove misli so obglatile vse človeštvo: cel niz njegovih umotvorov slika to življenje: »Vitezsko-puha«, »Anželos«, »Mozart in Salieri«. Tudi slovanke pesmi in borba za osvobodjenje so mu bile znane in mile: »Črnogorci in Bonaparte«, »Krištieč z svojimi sinovi«, slikajo jugoslovenske junake v borbi proti sovražnikom. S tem se Puškin veže z poznjšim slovanofiličnim pokretom v Rusiji. Z eno besedo, Puškin stoji na čelu vseh javnih pokretov Rusije XIX. stoletja.

N. J.

RAZSTAVA RUSKE KNJIGE IN GRAFIKE.

Včeraj popoldne ob 17. je bila v Jankopčevem paviljonu otvorna razstava ruske knjige in grafike. Razstavo je priredila »Ruska Matica« s poštvovalnim sodelovanjem g. Rozova. Otvoril jo je matični predsednik univ. prof. dr. Bilimović. Izložba obsega nad 2000 del leposlovne, znanstvene in mladinske literature. Vse te knjige so napisali oziroma dali v ponatis ruski emigranti. Toda razstavljene knjige še daleko ne predstavljajo vse ruske literature v emigraciji, marveč samo približno njeno petino, a že to, kar je tu razstavljeno, je živa priča naravnost presenetljive produktivnosti in mravilinske delavnosti v prognanstvu se nahajajoče ruske inteligence, katere usoda je vse prej kot rožnata. Ako uvažujemo, da se mora ruski inteligent trdo boriti za vsako skorjico kruha in da živi, z malimi izjemami, v največji bedi, moramo samo občudovati to rusko inteligenco, ki ima v takih razmerah toliko železne volje in ljubezni do dobre stvari, da se tako intenzivno in uspešno udejstvuje na vseh poljih literarnega delovanja. Tistemu gospodu, ki je nedavno tega v svoji borniranosti in slepi strasti naslovil na adresu ruske emigracije žalitev o »smrdeči mrhovini«, svetujemo: Prid se les učiti!

Razstavna dela so iz vseh strok umstvenega delovanja. Posebno bogat je leposlovni oddelek, izredno pozornost pa zasluži obsežna literatura, ki se nanaša na rusko revolucijo. Zanimanje vzbujata tudi bogata mladinska književnost, ki po svoji pestrosti in po svojem naravnost virtuosnem poznavanju in razumevanju dečje duše gotovo nadkriljuje vse ostale slovanke literature. Naši mladinski pisatelji in ilustratorji bi naj šli v šolo k svojim ruskim bratom, marsikaj bi se pri njih lahko naučili! Tudi znanstveni oddelek je dokaj obsežen. Tu je več del, ki so jih napisali ruski profesorji na naših vseučiliščih, kar je dokaz, da ti učenjaki tudi v emigraciji ne drže rok križem. Razmeroma slabo je zastopana grafika, a tudi v tem oziru se razstava izpopolni, čim dopo že odposlane slike iz Prage in drugod.

V splošnem je razstava zelo uspešna in nudi nazorno sliko občudovanja vrednega delovanja ruskega duha v emigraciji. Zasluži največjo pažnjo vse naše javnosti. Zato je nas naravnost presenetilo, da so otvoritev te razstave popolnoma prezrli vsi faktorji, ki bi jih ta prireditev že sama na sebi morala zanimati. Kje so ostali predstavitelji naših oblasti, kje naša univerza, kje oddelek za prosveto, kje licealna knjižnica, kje naši literarni krogi? Ali nas ničesar več ne zanima, kar je zraslo onkraj domačega plota? Nadejamo se, da ta greh popravi naša javnost s čim najštevilnejšim posetom! Pred vsem bi toplo priporočali našim srednjim šolam, da bi si korporativno ogledale to poučno in zanimivo razstavo. Naj naši dijak dobe vsaj mal pojem o veličini

ruskega duha, ki se javlja že v teh skromnih odlomkih. Pod Avstrijo so nekdo napredni poslanci v kranskem deželnem zboru zahtevali obligatni pouk ruskega jezika na ljubljanski realki, ali bi ne kazalo sedaj vzbuditi v naši mladini vsaj malo zanimanja za ruski jezik, rusko knjigo in rusko upodobljajočo umetnost?

Vstopnina je 3 dinarje.

★ ★ ★

— Poslovilni večer gđ. Zikove in gosp. Šimenca. Na splošno željo prireditelja gđ. Zikova in g. Šimenca jutri, v četrtek, zvečer poslovilni večer. Pri tej priliki pojeta Puccinijevo »Tosco«, ki pomeni njihovo najboljšo kreacijo. Z ozirom na tesne zveze, ki jih imata oba pevca z Ljubljano, bi jima bil poslovilni večer ugodna prilika, da se zahvalita ljubljanskemu prebivalstvu za tisto prisrčno naklonjenost, ki jima ga je izkazalo tekom njihovega bivanja v Ljubljani. Pričakovati smemo pevsko nadvse topel večer, ki bo očaral poslušnike in za slovo še enkrat vse častilce gđ. Zikove in gosp. Šimenca. Ni globočje ljubezni kot tista, ki jo vodi petje, zato bo jutrišnji večer ena družabno in umetniško najlepših prireditev zadnjih let v Ljubljani. Saj bo tudi naša javnost težko, da se loči od svojih ljubljencev in da jih pustijo proč od sebe po tolikem prisrčnem sožitju!

— »Nova Evropa« z dne 11. junija prinaša sledečo vsebino: Po dvajsetih letih sokolovanja (Laza Popović). Naše kulturne orijentacije (L. Zimbek). Amerikanskou goslovensko društvo (P. Karović). Politični, ekonomski, socijalni in književni pregled. Knjige in listi, Beleške.

— Dramatična šola Udr. gled. igralcev (učitelj: Lipah) je sinoči priredila javno produkcijo. Škoda, da niso mesto deklaracij raje dali kako igrico, kjer bi mogli gojenci pokazati tudi druge svoje zmožnosti, ne samo zgolj deklaratorsko. Ta nam ne daje zadostne slike za oceno odrske sposobnosti. Predstava je včasih nudila skoro občutek šolske slavnosti, kjer nastopajo najnadarnejši dijaki kot deklaratorji. Odločno nadarjena je predavalka Štinnerjeve »Maske satana«; to gospodično, ki prednjači vsem in je tudi važna moč šentjakobskega odra, bi bili že lani smeli angažirati. Naj jo vsaj sedaj. Samo nečesa naj se odvadi: Kaj ne v uporabi preprosto in predelo nekaj »Boce-homo«; pogled v magle ne višave, kadar hoče biti posebno tragična. Med moškimi je bujal pozornost deklarator pesmi o dvoju (Cyranu de Bergerac). Igra že itak tudi v dramatičnejših Learov monolog, katerega je govoril kolelec, ki tudi že delj časa na Narodnem gledališču igra male vloge, bi zahteval predavalka z globokim in mogočnim moškim glasom. Čene postane govor neverjeten, našel bo še tako žustveno prednjačen. So vloge, ki so tako zelo vezane na glasovno ali figurativno tehtnost igralca, da jim tega ni smeti ignorirati. V cellem je bila prireditelj prav povoljna, nastopajoči zelo simpatični in navdušeni za svojo stvar. Prva predavateljica, nevalena prostora, je bila preliha; drugi so bili bolj pogumni. Kakor rečeno: Pogrešal sem ob sami deklaraciji dramatični gest. Nekaj igre se je razvilo le pri Iv. Robidovnem prizoru iz pravkar v »Sl. Narodu« priobčenega dela »Rože ob potu«. Za vprilodnje bi za take produkcije želeli — vsaj pri odlomkih iz dramskih del — igre, kostumov, maskiranosti. Bilo bi dokaj zanimivejšje in bi pomenu šole bolj odgovarjalo. In pa brez vstopnine bi morale biti produkcije gojencev, če hočejo hitro napredovati. Režiser Lipah je že žel koncem predstave za svojo marljivo zasluženo posebno aplavz. Do besede so prišli pesniki: Puškin, Shakespeare, Rostand, Robida, Kette, M. Z. in Simer. Nekateri po večkrat. M. Z. — Šentjakobski gled. oder v Ljubljani. Vleed odhodnice gosp. Šimenca in gđ. Zikove se prelazi zaključna predstava na petek dne 13. junija. Drama slika ljubezen mladega sedmošolca, ki v svoji ljubezni prizna dejanje, katero ni storil, samo da reši svojo oboževanko. Dejanje je silno napeto. Predprodaja vstopnic v kavarni Zalaznik na Starem trgu.

— Šentjakobski gled. oder v Ljubljani. V petek, dne 13. junija: Tat. Zaključna predstava. — Mladinska predstava Dve Marički, ki jo vprizori osnovna šola Mladika, se vrši v petek ob ½ 6. v dramskem gledališču.

Glasheni vestnik.

— Opera. Pikova dama. Pikova dama je trajala do polnoči in zato naj poročam o nji le na kratko. Pred vsem je škoda tolikoga truda tik ob koncu sezone za tako lepo delo, kot je Pikova dama. Pela se bo samo dvakrat, drugikrat menda z g. Levandovsko. Pohiteti bi morali s našim levantom vsaj tako, da bi jo videli vse vrste abonementov. Dosegla je kar najlepši uspeh. Vendar pa ne morem prav pohvalno omeniti režijo. Mnogo je scen, ki so bile kar nerodne. N. pr. scena od nevihti! Grml, bliska se, narod pa se nikamor ne gane, ker mora še peti. Krivim za te nerodnosti režijo. V glasbenem oziru je neprijetna pretiranost dinamičnih rifans. Fisi so včasih pregrabi. V šteti silki kornisti celo dvignejo trobe v dosego silnejskega efekta. Po drugi strani je francoska romanca grofice v nasprotnem smislu preveč potegnjena. Vendar pa pride

v prid moškemu glasu g. Borova. V mozarovski barvani pastoralni sceni je pač stil težko sadeti, še težje prehajati iz njega v drugi. V vsaj sceni mora biti več poezije. Tu krepkost izraza ni na mestu. Zbori, dasi prej precizno petli, so pregrebo deklamirani, sekani. Zbor deklic v penzionatu naj bi bil nečnejši. Balet je slabo študirani. Orkester je bil mestoma izvrsten, toda, kakor že rečeno, tu tuintam grobo šatiran. Grajači moram marsikatero nenaravno naglasjanje pri petju. Deloma je tega kriv nemuzikalen prevajalec, še več pa kosepetitorji, ki bi morali te nerodnosti popraviti v pravem času. Četudi je škoda vsakega takta celepe glasbe Čajkovskega, vendar bi Pikova dama izlahka prenesla tu in tam kašno črto. Pavze pa se navzile tehtnim izpremembam niso zagledale predolgo. Brez dvoma pevski najslajnejša je bila gđ. Zikova. G. Šimenc se je semtertam s partijo boril, toda zelo uspešno. Gospa Borova je bila izvrstna grofica. Globoki, prsni toni v f sicer spominjajo na moški glas, a v p so zelo prijetni. G. Popov je pel nekatere scene v slovenskem jeziku in to zelo razločno in lepo. Zdi se mi, da je silil proti pomenu svoje drugovrstne vloge preveč v ospredje. Gna. Korenjakova je bila srčkana pastirica, gđ. Štillgojeva pa precej okoren pastir. Pevski pa tudi nji ni ničesar očitati. Izmed ostalih vlog gre g. Čvejiću prvo priznanje. Naredil se je v izvrstnega pevca, ki sicer visoke tone rad forsira, toda v ostalem zasluži polno uvaževanje. Tudi g. Mohorič, Pugelj in vsi ostali so bili vestni pevci in igralci. Oprema kar najboljša. Strop v Lizihi sobi, če se ne motim, kaže veliko lukno. Vtakniti treba skozi njo lestene. Nekateri silke so bila kar vzorne in je Pikova dama s pevci in vodstvom vred po pravice zaslužila iskreno pohvalo občinstva. Režija g. Sevastjanov, pri pultu g. Rukavina.

— Natječaj za zborne skladbe. Varaždinsko pjevačko društvo »Tomislavo« raspisuje natječaj za tri još neobeleđanena in neizvedena 4—5glasna mješovita zbora a a capela. Natjecati se mogu svi kompozitori Srbi, Hrvati i Slovenci. Prva nagrada iznosu 1000 Din, a dvije druge svaka po 500 dinara. Prema kvaliteti pripisanih radnja smije porota prvu nagradu razdeliti u dvije po 500 Din, a druge dvije spojiti u jednu. Autori ostaju vlasnici kompozicija, samo si »Tomislav« pridržuje pravo isključive izvedbe do konca god. 1926. Autori skladbi treba da esopišu šifrom, a imena im i adrese neka budu priložene u posebnoj zapečenoj koverti. Skladbe se šalju nakasneje do 15. kolovoza 1924 g. na adresu pročelnika porote dra. Ernesta Krajanskoga u Varaždin. dok će porota svoj obrazloženi pravilnik izreći nakasnije od 15. listopada 1924. Tada će se isplatiti i nagrade.

Sokolstvo.

V. SOKOLSKI ZLET ŽUPE RIJEKA.

Svoj braći i sestrama!

Na obalama sinjeg Jadranskog mora, na dohvat Učke gore i otete nam Braće, na granici našo i italijanske države,

u gradu Sušaku priredjuje Sokolska Župa »Rijeka« dne 28. i 29. juna o. g. svoj Župski Sokolski Slet.

S ovim sletom spaja župa proslavu 20-godišnjicu opstanka Sokolskog društva Sušak-Rijeka i razviče novog barjaka istog društva. Na te dane hoće Sokol da daje oduška, što je prestalo desetgodišnje robovanje tudjincu u ovo ratno i poratno doba, tih dana želi župa da pokaže braći i sestrama one bijele kuće, sela i gradove, brda i doline, što nam ih sudba nepravednim rimskim ugovorom otele, da u bratskim scima probudi osjećaj bola i tuge, a u srcima izgubljene braće da učvrsti nadu, da se kule na pjesku gradjanje u prah obaraju, a da ljubav osjećajem bola pračena dvostrukim radja žrtvama, koje će jednom pokazati, da smo jedno i da nam i domovina mora biti jedna.

Braći i sestre! Ako igdje a to ovdje na Jadranu, za kojim tudjin požudno sa svih strana gleda, treba da manifestujemo Sokolstvo kao narodnu ustanovu. Ovdje na medji treba protivniku pokazati, da osim odredjena broja naše junačke vojske imade na tisuće i tisuće Sokolova, čije snažne i vješte pesnice ne će dati da se medjašni kamen natrag pomakne, čije okrvavljeno srce zahtjeva oslobodjenje naše braće, nek nam nijesu janičari naša djeca otudjena.

Tu treba Sokol da svoj stijeg vije, nek i tudjinac vidi, da mu ovdje mjesta nije.

Lijepo pjeva pjesnik Milaković:
Podižimo svjetlu zdanja
I na Muri i na Raši
I gdje godijer steške bijede
Sokolčić cvile naši.

Poletite Sokoli na granicu otadžbine naše, da primjerom svojim zasvjete

dočite ideale, za koje ste zagrijani. Dođite i oduševite sve one, koji su i po imenu i po srcu naši, a pod tudjom su vlasti. Napunite ih nadom i uvjerite ih, da će svanuti danak slobode il po Bogu il po pravdi il po sili, gdje se živo smrću zamjeni.

Do Vidov-Dana da ste nam

ZDRAVO!

Suša k, maja 1924.

Sletski odbor.

★ ★ ★

— Sokol II. otvoril o priliki okrožnega zleta dne 15. tm. svoje letno telovadišče, ki je zgrajeno na lastnem stavbišču na Prulah (Sredina). Zanimanje za letno telovadišče je ne le med članstvom in Sokolsko mladino, temveč tudi med ostalim naprednim občinstvom v št. Jakobskem okraju izredno veliko. Zato je pričakovati, da se otvoritvene slavnosti, ki bodo združena z veselico, udeležil čim največ občinstva. Sodeluje godba dravske divizije. K obilni udeležbi vabi odbor.

— Sokolsko okrožje Ljubljana II. Okrožni zlet društev Ljubljana II. Kamnik. Komenda, št. Vid, Višnja gora in Skarčna se vrši v nedeljo 15. junija v Ljubljani. Popoldne ob 8. se vrši skušnja, popoldne ob 3. pa na Prulah (Sredina) javna telovadba, nato vrtna veselica. Prijatelji Sokolstva, udeležite se zleta polnoštevno. Zdravo!

— Petnajstletnica Sokola pri Sv. Križu pri Kostanjevici. Dne 3. avgusta tl. bo Sokol Sv. Križ proslavil svojo 15 letnico. Pri tej priliki se vrši zlet posavskega okrožja zagrebačke župe, ki je za vse v tem okrožju včlanjena društva obvezan. Za zlet so predpripravo v polnem teku. Prijavljeno je mnogo gostov iz raznih krajev in zlasti iz Zagreba. Da bo pa program tem pestrojši, apeliramo že danes na vsa sosedna sokolska društva, ki niso včlanjena v posavsk. okrožju in na druga kulturna društva, da se tega zleta polnoštevno udeležijo. Pevski zbori in godbe dobrodošle. Društvo bo po možnosti preskrbelo cene prevoz gostov iz kolodvora in nasprotno bodisi Videm, Krško ali Brežice. Točen program bo pravočasno razglašen. Zunanje goste prosimo, da društva čimprej javijo število udeležencev, koliko bo izmed teh telovadcev in telovadk, na katerem orodju želijo nastopiti in bodo li orodje pripeljali seboj ali naj ga društvo preskrbi. Podrobna navodila in informacije pri društvu vedno na razpolago. Zdravo!

Odkritje spomenika kralja Aleksandra.

Prijazne Domžale so lahko ponosne, med vsemi našimi kraji so prvi, ki so dokumentirale svoj patriotizem in svojo udanost do prejasne narodne vladarske hiše Karagjorgjevičev.

V nedeljo 8. t. m. se je vršilo na Slokarjevem vrtu odkritje spomenika kralja Aleksandra. Izredno slavlje je privabilo nebroj okoličanov, da s svojo udeležbo povišajo sijaj prireditve. Trg je bil z zastavami okrašen.

Ob 15. je bilo odkritje. Zbrano množico je nagovoril domžalski občan g. Andrej Slokar. V vznemelenem govoru je povdarjal namen te slavnosti in pozival narod k ljubezni do domovine in vladarja. Za njim je okrajni glavar g. dr. Ogrin v krasnem govoru priporočal ljudstvu, naj si spomenik našega kralja postavi vsak sam v svoje srce. Govorili so še g. župan A. Skok, g. S. Krmpotič v imenu Orjune, g. dr. Po tokar v imenu Jugoslovenske Maticе, ki je svojo prireditev združila s slavnostjo. Domžalska godba je zadržala narodne himne, nakar se je razvil impozanten sprevod po Domžalah. Slavnosti so prisostvovali: šolska mladina pod vodstvom učiteljstva, akcijška četa Orjune, Sokol, gasilci, Jugsl. Matica, občinski odbor, razna društva, državni in drugi uradi. Pod vodstvom g. pukovnika je bil pri odkritju častniški zbor kr. smodnišnice v Kamniku.

Spomenik je nabavil zavedni rodoljub g. Andrej Slokar. Izgotovil ga je naš rojak, akademični kipar g. Tine Kos. Oba sta dala Domžalam mnogo lepoga, eden v umetnosti, drugi v diki. Prvi spomenik kralja Aleksandra je Domžalam v ponos in kras.

Šolstvo.

— Na državni gimnaziji v Kranju se bodo vpisovali učenci (učenke) za I. razred v nedeljo 29. junija tl. od 9. do 12. urej zglasiti se morajo s starši ali odgovornimi namestniki pri ravnateljstvu in s seboj prinesli krstni (rojstni) list in obiskovalno izpričevalo za sprejem v srednje šole, v katerem morajo biti redi iz verouka, slovenščine in računstva. Vnanji učenci se lahko priklase pisмено, če pošljejo omenjeni listini po pošti do 28. junija. Sprejemni izpiti, ki se v istem šol. letu ne smejo ponavljati, se bodo vršili v ponedeljek, dne 30. junija od 9. naprej. Ravnateljstvo drž. gimnazije v Kranju.

Pravo

Schichtovo milo z znamko „Jelen“

varuje Vaše drago perilo.

8137/c

Pri nakupu pazite na ime „Schicht“ in na znanko „Jelen“!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 11. junija 1924.

Dva grešnika.

Po poročilih iz Beograda sta včeraj prispela tjakaj škof ljubljanski dr. Anton Bonaventura Jeglič in dr. Ivan Šusteršič.

Leta 1917., ko je med Slovenci nastalo takozvano deklaracijsko gibanje, ki je povzročalo avstrijski vladi silne preganjanje, je bil škof dr. Jeglič med tistimi, ki so s svojim vplivom in s svojim zgledom pripomogli temu pokretu do zmage. Vsa slovenska javnost je šela za škofa. Jegliču to v dobro in velikodušno pozabila na vse, kar je ta cerkveni dostojanstvenik preje grešil proti dobri narodni stvari. Celo naprednjaki, ki jih je škof krvavo preganjal desetletja, so razgrnili nad njegovo preteklostjo plašč pozabnosti ter ga spoštljivo pozdravljali kot enega izmed prepričanih apostolov jugoslovenskega osvobodjenja in ujedinitvenja. Tudi po prevratu je škof dr. Jeglič ostal še zvest svojemu novemu prepričanju. Z besedo in dejanjem se je zavzemal za svobodno jugoslovensko državo, za njeno narodno dinastijo in propovedoval in zabijeval ljubezen do ujedinitvene domovine. Kot eden izmed enih redkih cerkvenih knezov, ki so se s prepričanjem prilagodili novim razmeram ter se z verno zavzemali za narodno in državno edinstvo, je tudi dobil najvišje odlikovanje red Sv. Save I. razreda z lentjo. Splošno se je mislilo, da je naša država pridobila v osebi škofa Jegliča najbolj vneta in prepričanega zagovornika državnega in narodnega ujedinitvenja. Tako je škof Jeglič nastopal do leta 1920.

Ko pa so klerikalci izgubili svoj odločilni vpliv v državni upravi, je tudi škof dr. Jeglič jadno preokrenil svoj plašč. Postal je naenkrat najljubejši nasprotnik onih idej, ki jih je prej zagovarjal tri dolga leta. Ko so njegovi somišljeniki sklenili zvezo s socijalisti in komunisti, se je splošno pričakovalo, da bo škof z vso svojo avtoriteto nastopil proti tej nenaravni zvezi. Zavedajoč tega, ker je bila ta zveza v svojem bistvu naperjena proti državi kot taki. Toda dr. Jeglič ne samo ni storil tega, marveč je šel naravnost demonstrativno sam osebno volit pri občinskih volitvah ljubljanskih — komuniste. Takrat je prvič snel krinko s svojega jezuitskega obraza in se pokazal svetu v svoji pravi luči in podobi. Takšen je ostal do danes. Včeraj se je napotil v Beograd očividno z namenom, da se tamkaj zavzame znova za svoje rdeče prijatelje in prepriča mednarodne faktorje, kako nedolžna jagnjčka so tisti komunisti, s katerimi se je zvezala proti državni klerikalna stranka.

In ironija usode je hotela, da se istočasno mudi v Beogradu tudi dr. Ivan Šusteršič, oni slovenski politik, ki ga je škof Anton Bonaventura I. 1917. strmoljavil zato, ker se je protivil jugoslovenski ideji in jugoslovenski politični koncepciji. Toda danes sta stara protivnika zamenjala svoji vlogi. Dr. Jeglič, ta propovednik jugoslovenske misli iz leta 1917., je postal njen strupen odpornik, ki se veže v borbi proti svobodni jugosloven. državi celo z boljševiskimi revolucionarji, avstrijancem dr. Šusteršič, ki ob prevratu ni razumel velikega časa in se je zato moral pokoriti z večletnim prognanstvom iz domovine, pa nastopa kot pobornik jugoslovenske ideje, kot branilec jugoslovenske državnosti in narodnega edinstva!

Škof dr. Jeglič nastopa danes v prestolici kot revoltni proti jugoslovenski državi, dr. Šusteršič pa kot spokorjen grešnik, kot izgubljeni sin, ki se skesano vrača k svoji materi domovini!

Čigava beseda bo v Beogradu več zalegla? Kaj pravi Sv. pismo o spokorjenih grešnikih?

— Komunisti agitirajo za splošno stavko. Po Zagrebu so se včeraj razširili letaki za splošno generalno stavko, ki bi trajala od 9. do 12. opoldne v znak protesta proti prepovedi komunističnih shodov in zaradi trboveljskih dogodkov. Stavka je včeraj v Zagrebu res prišla, toda doživela je popoln fiasco. Stavkali so samo nekateri uslužbenci cestne železnice in ponekod delavci nekaterih podjetij. Večinoma so bili organiziranci neodvisne delavske stranke. Zanemirno je, da so začeli komunisti razširjati letake s pozivom na generalno stavko tudi po glavnih industrijskih centrih Slovenije, tako v Ljubljani in drugod. Ti letaki, ki so bili tiskani v Zagrebu, pozivajo delavstvo, da se dvigne na obrambo svojih pravic in da naj stopi v boj na življenje in smrt. Kot odgovor na najnovejša nasilja režima naj se proglasi splošna ustavitvena dela, splošna delavska stavka. Ti letaki se širijo med delavstvom po plačanih komunističnih agitatorjih.

— Dogovor glede izmenjave avstrijskih kron slovenskih izredov v Julij. Benežiji registriran pri Društvu narodov v Zenevi. V poslednji številki mesečnika, ki ga izdaja Društvo narodov v Zenevi in v katerem Društvo poroča o

svojem vsakomesečnem delovanju, nahajamo tudi poedine mednarodne dogovore, ki so jih države tekom aprila predložile Društvu narodov. Med temi dogovori se nahaja rimski dogovor med Italijo in Jugoslavijo z dne 29. januarja 1924, ki določa podrobnosti glede izmenjave avstrijskih kron slovenskih za drug v Julijski Krajini.

— Delokrog gradbenih direktij. Ukazom Nj. Vel. kralja z dne 28. maja t. l. se odreja na predlog ministrstva gradjevin, na temelju člena 10 uredbe o ustroju ministrstva gradjevin v delokrog: gradbeni direktiji v Ljubljani, oblast ljubljanska in mariborska, gradbeni direktiji v Zagrebu pa oblast primorsko - krajška, zagrebska in osješka.

— Stolice slovenske filologije na berlinski univerzi. Ki je bila po upokojitvi prof. Brücknerja izpraznjena, so ponudili prof. Erihu Bernerju v Monakovem. Dr. Berner izdaja — kakor znano — arhiv za slovensko literaturo (Archiv für slavische Philologie) ter je služboval svoj čas tudi na nemški univerzi v Pragi.

— Subvencija brodarstva. Vlada je odredila 40 milijonov dinarjev kot subvencijo za naše brodarstvo. Od tega je sedem milijonov določenih za gradnjo novih brodov, 1 milijon je namenjen brodarstvu po Skadarskem jezeru, 32 milijonov pa obalni plovidbi po Jadranu.

— Nove poštne znamke. Ministrstvo pošte in brzojava je prejelo prvo pošiljko novih poštних znamk, ki jih je izdelala londonska tiskarna Thomas, Koe & Co. Na novih znamkah so kraljeve slike svetlejšje, kakor na dosedanjih. Znamke po 10 Din so izdelane v eliptičnem okvirju, znamke preko 10 Din pa v četverkotnem. Te znamke so za tri milijone dinarjev cenejše kot ameriške.

— Objava izseljeniškega komisarja v Zagrebu. Glasom objave izselj. kom. v Zagrebu je vrhovno sodišče v Washingtonu odredilo razsodbo, s katero se ukine privilegij, da povratniki lahko vodijo s seboj svoje žene in otroke v času, ko je krovta izžrpana.

— Izseljevanje iz kraljevine SHS v mesecu aprilu 1924. Izseljeniški komisariat v Zagrebu javlja: Meseca aprila se je izselilo iz naše kraljevine vsega 1499 oseb in sicer 974 moških ter 525 žensk. Izselilo se je: Iz Vojvodine 897 oseb (480 moških in 417 žensk); iz Hrvaške in Slavonije 338 (286 in 52); iz Dalmacije 113 (88 in 25); iz Srbije 68 (68 moških); iz Bosne in Hercegovine 39 (17 in 22); iz Slovenije 31 (27 in 4); iz Črne gore 13 (9 in 4). Največ izselencev je bilo: pojedincev in sicer 923 oseb. Kvalificiranih delavcev je bilo 43, ne-kvalificiranih 90, svobodnega poljca 6, otrok in starikov 437. Izselilo se je: V Brazilijo 822, v Kanado 361, v Argentino 212, v Zedinjene 62, v Chile 25 in v ostale dele Amerike 17. Poleg navedenega števila naših podanikov je odpotovalo iz naših krajev v prekomorske kraje 183 tujcev, od teh 84 Amerikancev, 86 Poljakov, 5 Rusov, 3 Mađžari, 1 Čehoslovak in 2 osebi druge narodnosti.

— Finančna kontrola — sprejem novincev. V finančni kontroli je popolniti večje število pripravnih mest. Prošnje, ki morajo biti svojerodno spisane in kolokovane s kolkom za 5 Din, je naslovljati na Oblastni inspektorat finančne kontrole v Ljubljani, Stari trg 34. Prošnjam je priložiti: a) uravnoteženo spravele pristojnega županstva (policijske, ravateljstva, b) izpravele državnega zdravnika, c) krstni list, d) šolsko izpravele, e) vojaško listino in e) pri nedoletnih roditeljsko ali varuško dovolilo. Priloge a, b in e morajo biti najnovejšega datuma in kolokovane z 20 Din, c s 10 Din, d po tar. post. 311 taks. s 5—30 Din ozi. kot priloga 2 Din, dočim so originalne vojaške listine kolekabe proste. Ustmena navodila prejmejo proslci, ki ne smejo biti mlajši nego 18, a ne starejši kakor 35 let, pri vsakem oddelku finančne kontrole. Oblastni inspektorat finančne kontrole.

— Medicinska izložba v Zagrebu. U oktobru o. g. prigodom proslave petdesetogodišnjice Zbora liječnika Hrvatske, Slavonije i Medjumurja i kongresa Jugoslovenskog lekarskog društva priredjuje zbor liječnika i medicinsku izložbu. Pozivaju se ovime higijenski i medicinski savodi, liječnici itd. industrije, tvrdke i sastupi farmaceutskih preparata, medicinskih uredaja i sprava, nakladnici znanstvene i popularne domaće medicinske literature starijeg i novijeg datuma i svi interesenti, koji bi tom prilikom htjeli izložiti, da prijave uz oznaku površine izložbenog prostora i onoga, što namjeravaju izložiti svoje sudjelovanje najduje do 1. srpnja t. g. Izložbenom odboru Zbora liječnika (naruku dra Vladimira Čepelica) Zagreb, Kukuljevića 32 prizemno (Dispanser, gdje će moći dobiti i sve počinje informacije. Uredovni sati ponedjeljkom, četvrtkom i petkom od 8—9 prije podne Kukuljevića 32). Naglašuje se naročito, da bi izložba po mogućnosti imala da prikaže i razvika higijene i medicine u poslednjih 50 godina kod nas.

— Tatvine na grobovih pri sv. Križu. Pišejo nam: Iz občinske prihajajo dan na dan pritožbe, da brezvestni ljudje krađe in uničujejo cvetlice na grobovih in celo pokončujejo spomenike, okvirje grobov itd. Osobito se to godi na severni in zapadni strani pokopališča. Pisce teh vrst je bil preteko nedeljo sam priča, ko je nekdo s otroci pullil in trgali cvetice raz grobov. Menimo, da bi se upravi pokopališča vsplachalo, če bi se postavili kakih 10 nadzirateljev ter bi lastniki grobov sigurno radi pripevali s mesečnimi doneski, ki bi bili te stroške. Od tej prilike konstatiramo čudno dejstvo, da ima celo prostrano pokopališče in sam vodnjak, v katerem pa v vročih mesecih vode —

zmanjka. Ali bi se ne dalo postaviti vsaj štiri vodnjake in stopiti v ta namen v svezu s mestno občino glede vpljevale vodovoda? Saj mora donášati pokopališki upravi prodaja sveta lepe dobičke. Dalje bi bilo nujno potrebno graditi tramvajsko progo k sv. Križu, ki bi se sigurno vsplachala. Skrajni čas je, da se tudi v tem pravcu moderniziramo.

— Poglavje o pohotnikih. Pišejo nam: Gospod urednik! Nisem nameraval izmesti v javnost sledečega dejstva ker sem bil od prizadete osebe v to naprosen, toda ne smim pisane glasila ljubljanskega škofa ob priliki sokolskih svečanosti na Taboru pa me je napotilo, da sem se odločil k temu koraku. Ko sem se pred par dnevi vračal okoli pol desete zvečer proti domu, sem naenkrat začul v smeri proti obrtni šoli obupne klice na pomoč. V začetku sem mislil, da gre za navaden ulični napad in sem hitel proti kraju, od koder so prihajali klici. Kako pa sem se začudil, ko sem zapazil, da se bori neka dama s mlajšim duhovnikom, ki me ni niti takoj zapazil v svoji strasti. Šele, ko sem ga pošteno mahnil s palico po hrbtu, ko sem ga popustil in sbečal v smeri proti dr. Gosarjevi vili. Hotel sem mu sločiti. Ker pa me je dotična dama še vsa v strahu prosila, da naj jo spremim proti domu, sem to opustil. Pač pa sem kljub temu pozneje polzvedoval in prišel do zaključka, da je dotični nasilnež v duhovniški obleki zelo sličen nekemu kaplanu na štajersko-hrvatski meji, ki je radi raznih avantur s ženskami v Celju in Ljubljani na zelo slabem glasu. Pripominjam pa, da pri tem ne mislim dotičnega kaplana, ki ga oblast zasleduje radi oskrumbe več sokolskih deklic in katero zadevo bi klerikalci kaj radi zababali.

— Mačke razgrizle truplo stare učiteljice. V Trstu v ulici dell' Istituto št. 6. so našli mrtvo skoro 80 let staro vpojenko učiteljico Antonijo Zoratti. Živela je sama zase in skoro nič ni obtevala s ljudmi. Ker je niso sostanovalec videli že par dni, so začeli slutiti, da je morda obolela ali umrla v svojem zaprtem stanovanju. Policija je stanovanje odprla. Strašen smrad in grozen prizor. Po sobi so se podile mačke in stanka je imela desno roko ogledano do kosti. Tudi del obraza so jej bit mačke že razgrizle.

— V blejskem jezeru je utonil na binokostno nedeljo uradnik Galid iz Zagreba, ki se je kopal v družbi drugih uradnikov, prispelih na izlet iz Zagreba. Utonil je nedaleč od Grajske kopejli. Na pomoč so mu prihiteli njegovi tovaršji, vendar je bilo že prepozno in Galid je postal žrtev blejskega jezera.

— Iz raznih krajev države. V Slavoniji so se zopet pojavili roparji ki ogrožajo varnost ljudi. Vmili so v stanovanje Johana Gikaksa, lastnika mlekarne v Ganlovu in odnesli iz pisalne mize 22.000 Din. — Izvršenih je bilo v Slavoniji tudi več drugih večjih in manjših vlovov. — V Dravo je skočila pri Osijeku 26 letna artistinja Elizabeta Pačič; v zadnjem hipu jo je rešil neki delavec. — V sarajevski državni bolnici so se pojavile slovske hjene, ki ropajo mrlice. Mrlicem so bili izruvani umetni in slati zobje. Policija zločinca zasleduje. — V Sletini v Bosni je padlo posekano drevo na delavca Gjorgja Vujičica. Stročje mu je prnilo koš in ga tudi v ostalem težko poškodovalo. — Med nekim prepričkom v Pančevu je neki Dušan Vodenčar s britvijo preperal Radislava Zavorčicu trebuh. — V Pakracu je skočila pod vlak 16 letna prepartidistinja Zvezdana Marković. Samomer je baje izvršila radi nesrečne ljubemli.

— Revizija procesa Carlier. Po poročilih iz Beograda je včeraj 10. t. m. na pritožbo branitelja na 20letno ječo obsojenega Carlierja dr. Topalovića kasacijsko sodišče razveljavilo sodbo beogradskega prvostančnega sodišča, kakor tudi potrdilo razsodbo apelacijskega sodišča. Kasacijsko sodišče motivira razveljavljanje s tem, da je bila smrt švicarskega trgovca Isellija posledica zastrupljenja, ne pa revolverskega strela. — Preiskava je dalje dogajala, da pri obsojenju niso našli nikakega strupa, zavdati je torej mogla trgovcu le kaka druga nezmana oseba. Kasacijsko sodišče je tudi ugotovilo, da je bilo dokazno postopanje zelo pomanjkljivo in da ni bilo izprano izvedeno zasliševanje prič. Vsi led tega je kasacijsko sodišče odredilo revizijo procesa.

— Vohunka Danica Androlić. Znana vohunka Danica Androlić, ki je bila še šest mesecev v preiskavi v beogradske policijske zaporih, se je skušala pred tedni zastrupiti. Sedaj je okrevala in so jo prepeljali v zapore beogradskega mestnega sodišča. Tu je izjavila, da bo na razpravi vse priznala, da je bila vohunka, obenem pa je zagotovila, da bo svet še slišal velikanske nečestnosti in lopovščine gotovih policijskih funkcionarjev.

— Nesreča bivšega ruskega generala. Ruski general-begunec Salidanos se v Beogradu preživlja s tem, da prodaja novine po ulicah in prinaša liste tudi na dom. Včeraj ob 11. dopoldne se je hotel general Salidanos v Jugoslovnski banki posvetiti s liftom v drugo nadstropje. Odprl je vrata. Ker je bil mehanizem pokvarjen, so se kljub temu vrata odprla, čeprav ni bilo tam lifta. General, ki je splošno znana osebnost v Beogradu, je nato, ko je odprl vrata, padel pet metrov globoko ter se težko poškodoval. — Ponovno proslimo kar najvišjodnejše vsakogar, ki je prejel in še do sedaj ni plačal naš žepni kolektor za leto 1924 („Mi slepi“), da nam blagohotno v kratkem nakaže prodajno svoto za kolektor Din 30 po polnolnici, ki jo je istočasno s kolektorjem sprejel. Kdor jo pogreša, je na sarkastno dobi v pisarni Podpornega društva slepih v Ljubljani, Wolfova ul. 12.

— Nepolten uslužbenec. Pomočni delavec Janez Škerjanec, zaposlen pri trgovcu g. Erklavcu v Novem Vodmatu, je odšel za binokostne pramnike v Zagreb, kjer je na lastno pest dvignil pri tvrdki A. Kreutzer, ki je dolgovala Erklavcu večjo svoto, ves denar — bilo je 16.330 Din. Škerjanec je od te svote odvzel 6250 Din, ostalo pa je poslal Erklavcu, ki je sleparijo opazil ter Škerjanca oavdil. Ta se je včeraj sam javil policiji in je bil oddan sodišču.

— Policijska kronika. Ovrabe: tatvine 5, cestno-policijski red 5, prekor, polic ure 1, poškodba tuje lastnine 1, pasji kontumac 1, nedostojno vedenje 2, pretop 1. Tatvine: Slugi Jos. Mirtiču, stanujočem na Stranski poti 13, je bilo iz hleva ukradenih 19 piščancev, vrednih 250 Din. — Natakarič Josipini Milikin, zaposleni v kavarni „Central“ so bili iz stanovanja ukradeni 150 Din vredni uhani in volnena blaza.

Kino „TIVOLI“

Telefon 108

Telefon 108

predvaja danes in naslednji dan velikim ameriškim film v 5 dejanjih

KRALJ ASFALTA

V glavni vlogi EUGENE O'BRIEN.

V carstvu polarne noči. — Konvencionelen zakon. — Lopovski triki kralja asfalta. — Trpka usoda. — Razkrinkan in sojen. — Zmagoslavje ljubezni. — Lepi posnetki iz najsevernejših delov Amerike in Newyorka. 3961

— Kar Vi potrebujete, to je Elzaflud. To pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine! Polzkušna pošiljka D 27. — Lekarnar Eug. V. Feller, Stubica Donja, Elzatrj št. 238, Hrvatska.

— Najcenejše in najnovejše obleke se dobe s a m o Šelburgova ulica št. 3 pri Gričar & Mejač.

O BLE KE
NA
O BRO KE
MESTNI TRG 3
O. BERNATOVIC

DVA NEVARNA VLOMILCA POD KLJUČEM.

Pretekli mesec so bili temni elementi v Ljubljani prav pridno na delu in tekom njegove prve polovice je bilo izvršenih cela serija drznih in rafiniranih vlovov, ki so se deloma prav dobro obnesli. Zlasti so se vlomilci specializirali na barake in postali so kmaži, strah in trepet vseh mestnih in okolišnih branjev. Toda tudi policija ni mirovala in posrečilo se ji je kmalu dobiti sled za vlomilci. Nekoga lepega dne je bil v Kranju prijet 28 letni Ivan Merž, rodom iz Tolmice. Prišel je iz Ljubljane v Kranj ter je tam delal „kupčije“ s čevlji sumljivega izvora. In so ga zalotili pri poslu ljubljanski detektiv, ki so mu sledili na kupčijsko potovanje. Merž je bil pripeljan v Ljubljano, kjer je policijskemu vrhovnemu nadzorniku g. Zajdel razodel prav zanimive stvari. Med drugim mu je tudi priznal, da je skupaj s svojim tovaršem Ignacem Salaiem izvršil v Ljubljani precej plodonosnih „seingrifov“ — tako je namreč rekel. Salai, ki je pravzaprav glavni krivec, je poslal Merža s ukradenimi čevlji na kupčijsko potovanje v Kranj, sam pa jo je med tem časom pobrisal s različnim ukradenim blagom v Prekmurje. Toda tudi njemu ni bila sreča mila. Na kolodvoru v Dolnji Lendavi so ga orožniki aretirali in eskortirani je bil v Ljubljano. Oba dčiča pobratima sta na policiji priznala sledeče vloime: I. V noči dne 3. maja sta vlomila v barako Franciške Zivec na Gosposvetski cesti, kjer sta odnesla raznih slaštic in jestvin za 1000 Din. — Par dni kasneje t. j. 7. maja, sta obiskala barako Marije Kozine na Martinovi cesti. Tu sta napravila 1100 Din škodo. Zopet je minilo par dni, nakar sta izrabila lepo majsko noč in 12. maja sta obiskala Tržaško cesto ter Vič. Najpreje sta vlomila v barako Marije Lovic, kateri sta odnesla raznih jestvin za 500 Din. Očividno jima je bilo to premalo, kajti svojo vlomilsko turnejo sta nadaljevala na Viču, kjer sta napravila vlom pri Mariji Škulj. Pripravipla sta si že lep plen, vendar ju je pri postu smotil in pregledal stražnik. Dan popreje sta še izvršila vlom v čevljarstvo delavnico Frana Sterleja v Spodnji Šiški. Vlom jima ni uspel. Najlepši plen pa sta napravila 13. maja. Vlomila sta v trgovino Antona Markane v Kolodvorski ulici 41 in odnesla 9 parov čevljev, 24 komadov ševro-kož in 12 komadov konjskih ševro-kož v skupni vrednosti 12.435 Din. Blago sta skrila v rži na ljubljanskem polju. Salai pa je postal Meržija s čevlji v Kranj. Medtem mu je s v-em ostalim blagom popihal. Pač znamenje časa, da se med vlomilci ni stanoveke zavestl...

Policija je oba lopova oddala sodišču in prideta pred poroto.

IZ CELJA.

—c Za občinski volitve, ki bodo v četrtek 16. junija v občini Celje-okolica, je določenih dvoje volišč. Kraj Gaberje, Spodnja Hudinja, Zgornja Hudinja, Dobrova in Lokrovce volijo na volišču v Guberju (Dečja stanica), kraji Breg, Polje, Košnica, Lisce, Miklavški hrib, Pečovnik, Zagrad, Zavodna, Sava, Ostrožno, Mdog, Babno, Ložnica pa na volišču na Bregu (občinska hiša). — Volilnih škrinje bo pet. Prva SLS, nosilec Ivan Glinšek, druga je socijalistična stranka Jugoslavije, nosilec dosedanji župan Valentin Hraštnik, tretja lista Splošno socijalistično delavstvo, nosilec Ivan Vrečar, četrta Gospodarska stranka, nosilec Vinko Kukovec, peta nemška, nosilec Jak. Bru ment.

—c Za občinske volitve v Vojniku so vložene tri kandidatne liste. I. napredna slovenska gospodarska lista, na čelu g. Josip Vrečar, II. slov. ljudske stranke, na čelu g. Fran Jurčak, in III. nemškuta-

ška neodvisna lista tržanov, na čelu sedanjih posl. župan „radikal“ g. Jul. J. Kovacic. Nemškutarska lista, katere predstavniki je ravatelj v pok. bivši nemški župan in nadučielj okoliške šole g. Josef Koschutnig, ima še sledeče Germane: Heinrich Rathner, Wilhelm Zottl, Johann Sauer, Johann Andusch, Fric Čuk, Janez Urank, Anton Grilec, Hugo Ledl, Franc Zgajnar, Emil Kolscheg in Fran Pajk. Župan Jurko Kovachič je vendar enkrat javno pokazal svojo pravo barvo, katero je znal tako spretno skrivati pred širšo javnostjo, katero smo pa tu dobro poznali. Le svojim spletkarjem in prekanjenostim se ima zahvaliti, da je na stališču, katero sedaj zavzema. Upajmo pa, da se mu to pot ne posreči njegovo častihleple in da ga narodne slovenske stranke vržejo z županskega stolca, katerega se tako krčevito drži. Kako gospodstvo je sedaj pri občini, si lahko predstavljamo — saj ne zna niti z lastnim premoženjem gospodariti. Pod njegovim županovanjem so začeli tukajšnji „nemškutari“ že ponosno dvigati svoje glave, med tem, ko se pešička pravih Nemcev sramuje biti v tej družbi!

— Dva nova zvonova dobi v nedeljo 15. t. m. cerkev sv. Jožefa v Celju.

—c Porotne razprave. Uradna poverba. V soboto dopoldne in popoldne so se obravnavali dve razpravi, obe radi uradne poverbe. Prva razprava se je vršila proti rudniškima računskima uradnikoma Josipu Podobniku in Francu Flašju, ki sta bila nastavljena v državnem premogokopu Zabukovci. Tam so se že več let vršile poverbe, dokler se jim tekom meseca januarja letošnjega leta ni prišlo na sled. Podobnik in Flašj sta te manipulacije izvrševala na razne načine. Vodilo se je višji delavski stalež kakor je bil v resnici, samski delavci so bili vpisani kot oženjeni z otroci in na druge načine. Oskodovan je bil državni zaklad na ta način za več sto tisoč kron. Dejanje sta priznala. Krivdorek porotnikov se je glasil, da je Josip Podobnik kriv hudodelstva uradne poverbe, vendar pa, da poverljiva svota ni znašala nad 20.000 kron, pri Flašju pa je bila krivda zanikana. Sodni dvor je Josipa Podobnika obsodil na eno leto težke ječe, Frana Flašja pa oprostil. — Na isti način so se vršile poverbe pri rudniku v Veljenu, katere so se dogajale od leta 1919. do konca leta 1923. Tam je bil državni zaklad oskodovan za 440.000 kron. Te poverbe so izvrševali računski uradniki Franc Cingler, Anton Hladin in Alojzij Velikanja, kateri so se v soboto popoldne zagovarjali pred porotniki. Tudi ti obtoženci so krivdo priznali. Porotniki so potrdili vprašanja, pri vseh treh obtožencih tako, da je škoda znašala nad 1000 kron, vendar pa po 20.000 K. Sodni dvor je na podlagi krivdoreka porotnikov obsodil obtožence radi hudodelstva uradne poverbe vsakega na 10 mesecev težke ječe.

IZ MARIBORA.

—m Zdravstveno stanje Maribora. Tudi zdravstveni izkaz o nalezljivih boleznih v Mariboru izkazuje v času od 1. do 7. junija tole statistiko: 1 slučaj difterije, 1 ozdravljen, 1 slučaj trebušnega legarja, 1 ozdravljen, griza 1 ozdravljen i, trahoma 1, ozdravljen 1.

—m Vlom. O Binkostih so nepovabljeni gostje obiskali stanovanje Jakoba Gorjupa iz Sodne ulice. Tatovi so odnesli različne predmete.

—m Prijet ropar. Poročali smo pred dnevi, da je posenetik šiker napadel 3. tm. med Sent Obzaltom in Sv. Lovrencem v Dravski dolini trgovca Košaka in ga skušal oropati, kar mu ni uspelo. Roparja je 10. tm. izsledila mariborska policija in ga oddala sodišču.

—m Razpisana mesta sanitetnih referentov. Pri srezkih glavarstvih v Gornjem gradu, Šmarju, Dolnji Lendavi, Laškem, Brežicah in Slov. Gradcu so razpisana mesta sanitetnih referentov. Prošnje je vlagati pri pristojnem velikem županu do 1. julija t. l.

—m Detomor. Dne 10. junija se je prišla pod predsedstvom g. dvornega svetnika Fon-a poletna porota, ki je določena na približno 14 dni. 19 letna Elizabeta Medvedova iz Dubrenja, katero je zagovarjal dr. Zorzi je obdolžena detomora. Medvedova je imela ljubavno razmerje z domačim hlapcem. Dne 14. februarja t. l. ob 2. ponoči je porodila otroka ženskega spola. Še predno ga je umorila, ga je krstila, mu dala ime „Mikič“, in zmoliła očenaš. Nato ga je udarila s pestjo enkrat po desnem, enkrat po levem senu. Z udarcem je zlomila otroku temenico, vsled česar, je notranje krvavljenje povzročilo otrokovo smrt. Zavila je otroka v cunj in ga skrila v stiskalnico, katere se nahaja nekaj korakov od hišnega poslopja, in se na to zopet vlegla v posteljo. Drugi dan se je morala zagovarjati pred sestri An in Marijo. Izpovedala je njima kakor tudi očetu, da je porodila mrtvo dete. Napram orožnikom je sprva trdila isto, pomeje je pa priznala umor, s pripombo, da je pri porodnih bolečinah bila vsa zmešana in se toraj ni zavedla svojega dejanja. Porotniki so vrasanje na detomor z 8 glasovi potrdili n 4 glasovi zanikali popolno nezavest. Obsojena je bila na 3 leta težke ječe s 1 postom, 1 trdim ležiščem vsak masec. Vsako leto 14. II. pa temnico.

—m Umor v Prekmurju. Stefan Harecan, pos. sin v Bakovcih, se predkazan, in Leopold Baganj, pos. sin, tudi se predkazan, sta bila obtožena radi umora dne 7. marca. Matija Harecan pos. v Malih Bakovcih Prekmurje se je pred 32 leti poročil s Ano Rajnerjevo. Dve leti po poroki pa je oddal Harecan s doma, valed nesoglasja s tatom. Vrnivši se po 18. letih domov je našel v hiši obdolženca St. Harecana fanta, katerega je dobila njegova žena s Francom Čobrem. Matija Harecan se za to ni veliko zmenil, niti se ni protivil, da je v krstni matriki vpisan kot zakonski sin. Ščasoma je sašel Matija Harecan mrziti svojo ženo in sina, valjubil pa je svojo hčerko Trezo, s katero je imel 1. 1921 otroka, zakar sta bila oče in hči kaznovana. Ko je obdolžen

Štefan Harcan dorasel je šel s doma leta 1915 k vojakom in se vrnil l. 1919. Ker ga je Matija Harcan težko gledal doma, je šel Štefan spet v službo. L. 1921 je bil v Ljubljani, l. 1923 v Belju. Domače razmere so privedle obdolženca Harcana do sklepa, napraviti temu konec. Ker se je bal ubiti Matijo Harcana, se je obrnil na soobdolženca, mu zaupal razmere in ga prosil, da starega ustrelji. Soobdolženec se je v branil, ali po objubah za 1000 goldinarjev in zrna se je končno udal in šel zavečer 7. marca t. l. oborožen s nabitim samokresom k hiši Matije Harcana, vrgel najprej poleno v steno, da je vsled ropota moral priti stari Harcan ven in ga iz razdalje 16 korakov ustrelil in na to zbežal domov. Matija Harcan je bil zadet le v levo nadlaket, kjer je krogla tudi obšla. Obsojena sta bila na 3 leta težke ječe. Vprašanje za umor je bilo z 9 glasovi sankano.

— **Navičajci cen mleka.** Veliki prazniki so pri nas najbolj barometer za kvalifikacijo našega »vernega dobrega ljudstva«. Ob takih praznikih prihajajo v pošte ravno najbolj revni meščanski sloji, ki si tudi zele kak boljši prigrizek vsaj v pecivu. Zato gre ob teh praznikih predvsem več mleka. Kako pa izkažejo verni in dobri okoličani svoje praktično krščanstvo? S tem, da podraže revežem v mestu mleko, ki ga najbolj potrebujejo. Za Božič leta 1922 so po dražili mleko od 4 na 8 dinarjev. Zadnje dni je »Slovenec« sam opetovano priobčeval izdatno padanje cen mleka in res je bilo pri nas še do tega petka mleko na trgu po 3 do 3.50 Din. Toda v soboto so z ceno naenkrat poskočili na pet dinarjev. Značilno je, da tega navljanja cen ni videla ne policija, ne tržni organi. Še le ko se je občinstvo pričelo zgražati, so navijače cen vendarle prijel, a tako rahlo, da so sicer zginitili iz trga, prodajali pa so mleko še vedno po isti ceni. V mlekarah se je dobilo isti dan mleko po Din 3.25 do 3.50.

— **Kile po tržnem nadzorstvu.** Kmalu bo že dve leti, odkar je mestna občina brez pravega tržnega nadzorstva. V najbolj kritični dobi po prevratu je tedajni vladni komisar dr. Pfeifer reorganiziral tržno nadzorstvo ter napravil podlago za polagoma izvršitev modernega tržnega nadzorstva. Njegov naslednik dr. Leskovar je najprej mislil, da služi interesom stranke na deželi, ako kolikor mogoče ostrže delokrog te prepotrebne naprave. Kar ni mogel doseči kot vladni komisar, je dosegel kot načelnik stranknega kluba v občinskem svetu. Mesariji večinoma pristajati SLS so se znebili jim skrajno neljubega tržnega nadzorstva Hinterlechnerja, kateremu je pred 2 letoma takorekto zavil vrat dr. Leskovar. Dve leti je še in še ni končana ta skrajno nesocialna afera. Nikomur se ne mudi, da pride občina v redno poslovanje v tej za široko javnost najbolj potrebni javni pripravi. Posledice se vidi v povsod, na trgu, v trgovinah, v gostilnah itd. Nikjer nobene prave kontrole v sanitarnem oziru.

Turistika in sport.

— **Maribor, Rapid :** S. S. K. Maribor 5:1. Prijateljska tekma.

— **S. K. Ilirija** nas naproša, da dementiramo vesti včerajšnjih zagrebških »Novosti«, ki javljajo, da je bila Ilirija od sarajevskega Šaksa poražena s 4 : 0! — Ilirija sploh ni gostovala v Sarajevu in je ta vest povsem netočna!

Društvene vesti.

— **Državni invalidski kongres za 1924. leto.** Letos se bo vršil redni državni kongres invalidov in Slovenijci in to v Ljubljani dne 15. do 17. junija. — Dnevni red kongresa je sledeči: 1. Otvoritev in konstituiranje. 2. Poročilo osrednjega odbora. 3. Poročilo nadzornega odbora. 4. Poročilo o stanju blaginje. 5. Budžet osrednjega odbora za 1924 in 1925. 6. Predlog 2. plenarne seje o spremembi pravil. 7. Program in taktika. 8. Volitve novega osrednjega odbora. 9. Vprašanje in predlogi. Naši srbski in hrvaški tovariši - delegati se torej letos zberejo v srcu Slovenije, da se posvetujejo in rešujejo, kako vladno opozoriti, da že enkrat izpolni obljube in invalidom, vdovam in sirotam da kar bi morala že iz hvaležnosti dati brez zahtev. — **U. V. I.** Izvrševalni odbor, Ljubljana.

— **Mestna »Orjuna«** *Krakovo-Trnovo* pozivlja svoje članstvo na svoj izredni občni zbor, ki se vrši v petek 13. t. m. ob 20 uri v salonu gostilne pri Lozariu, Rožna ulica št. 1. Udeležba za člane in članice obvezna. — **Odbor.**

— **Vojnim invalidom,** vdovam in sirotam v Ljubljani na znanje: Udruženje vojnih invalidov, podružnica Ljubljana sklicuje za danes dne 11. t. m. ob 7. uri sveder shod vseh invalidov iz Ljubljane in okolice, ki se vrši v prostorih restavracije »Zlatorog«, Gosposka ulica št. 2. Ker se bo na shodu obravnavalo stališče, ki ga zavzame ljubljanska podružnica k kongresu, ki se vrši v Ljubljani od 15. do 17. t. m., je polnoštevilna udeležba članov in članic dolžnost! Oni, ki bi se shoda iz nujnih razlogov ne mogli udeležiti, morajo gledati na vsak način, da se kot poslušalec gotovo udeležijo državnega kongresa dne 15. t. m. Zdravo Odbor.

— **Kongres veterinarjev.** V Subotici se je v nedeljo otvoril kongres veterinarjev iz cele države. Kongres je otvoril dr. Mladenović iz Beograda. — Po razpravi izvestja upravnega in nadzornega odbora so zborovali pooblastili novo upravo, da zastopa veterinarsko združenje v savezu državnih uradnikov s fakultetno izobrazbo. — **Narodna čitalnica** v šiški priredi dne 15. t. m. veliko tržno veselico na vrtu g. Valjavca. Pri prireditvi sodeluje domaška društvena godba, čitalniški pevski zbor itd. Začetek ob 8. popoldne. Vstopnina 5 Din. Zvečer ob 9. otvoritev kabareta »La terna«.

Gospodarstvo.

MEDNARODNI ŽITNI TRG.

V prvi polovici maja so bile transakcije na mednarodnem žitnem trgu dobre. Kupčije so bile aktivne. Kontinent je kupoval mnogo žita, kar je razvidno iz številnih parnikov, ki so prevažali zaloge žita iz Avstralije in Južne Amerike v Evropo. Tudi angleški mlini so imeli mnogo posla. Toda manjkalo jim je zalog, ker je šlo žito večinoma v druge evropske države. V Ameriki in Kanadi se količine žita na trgu množijo. Amerika je imela drugi teden v maju na trgu 3.066.000 meterskih stotov žita proti 2.536.000 prvega tedna in 4 milijone 32.000 istega tedna v lanskem letu. Splošna količina privoza na žitni trg v Kanadi je znašala drugi teden maja 3.801.000 meterskih stotov proti 3 milijonom 218.000 prvega tedna in 3.824.000 istega tedna v lanskem letu. Mlini na Angleškem in na kontinentu nadaljujejo svoje kupčije. Od 17 parnikov z žitom je odplulo sredi maja samo 5 v angleška pristanišča. Različna poročila potrjuje domnevo, da je kontinent prisiljen nadaljevati žitne kupčije. Angleški in irski mlini so že nakupili velike količine žita, vendar pa se morajo ravnati po razmerah na trgu, ker so njihove zaloge omejene in imajo malo domačega žita. Povsod je opaziti večjo potrebo kruha. To je posledica dragega krompirja, ki bo trajala do nove letine. — Francija in druge kontinentalne evropske države prav pridno segajo po avstralskem in južno-amerškem žitu. — Mnogo parnikov z žitom je odplulo v zapadno-evropska in sredozemska pristanišča. Tudi Italija kupuje žito, zlasti na Balkanu. Nemčija silno pogreša inozemsko žito, toda slabe finančne razmere ji ne dopuščajo večjih kupčij na svetovnem trgu. Splošna konjunktura je taka, da bo morala Evropa v kratkem upoštevati velike količine žita. Z druge strani pa vse kaže, da tudi neevropske države ne bodo mogle pogrešati svojega žita in da bo izvoz mogoč le v minimalnih količinah. Slaba letina v Mandžuriji je glavni vzrok, da potrebuje Japonska in Kitajska toliko žita iz Amerike in Avstralije.

Poročila o stanju letošnjih letine v Ameriki so zelo ugodna, izvzemši pokrajine ob Velikem oceanu, kjer je velika suša. V Kanadi vreme ni posebno ugodno. Zadnje vesti govore, da se bo količina letos pridelanega žita znatno znižala. Iz Argentine poročajo o blagodejnem dežju, ki je namočil vsa žitna polja. Ta dež bo mnogo pripomogel k dobri letini. Tudi v Avstraliji je vreme za žito ugodno tako, da je pričakovati dobro letino. Iz Indije prihajajo poročila, da bo žita letos več kot po pričakovanju, in da bo tudi kakovost boljša kakor lansko leto. V Evropi se je letina povsod zakasnila. Ni pa nobenega razloga, da bi se bali slabe letine. V Rusiji kaže jarovina zelo dobro, poleg tega pa se je tudi zasejana ploskev v primeri z zadnjimi leti znatno povečala. Na Ukrajini računajo, da znaša to povečanje 3 milijone ha. Zadnji statistični izkaz mednarodnega poljedelskega inštituta v Rimu cenijo zaloge žita, ki je določeno za izvoz iz onih držav, ki izvažajo žito, na okroglo 140 milijonov kvintalov proti potrebi držav - uvoznikov, ki znaša okroglo 65 milijonov kvintalov, in sicer za dobo od 1. III. do 1. VIII. 1924. Lakote torej še ne bo.

★ ★ ★

— **Velesojem v Padovi.** Legitimacije, ki dajejo pravico na 50% popust pri vožnji na jugoslovenskih in italijanskih železnih cest in polovično vizumsko pristojbino, se dobo po 40 Din pri »Tourist-Office«, Aleksandrova cesta 8.

— **Novosadska blagovna borza** 10. junija. Na produkti borzi notirajo: Pšenica baška, 79-80, 2%, 292-300, koruza baška 225-230; sremaka 230-232, baška za junij-julij 235, baški šlep Donava 230, moka baza »A« 450-460, št. »A« 355, »B« 335. Promet je bil v pšenici 20, in v moki 15 vag. Tendence slabe.

— **Živinska razstava** v Mariboru. V zadnjem času so se vrstile na Dravskem polju (Ormož, Ptuj) zelo dobro uspele živinske razstave. Živinovredci mariborskega okraja žele, da bi se priredila večja živinska razstava tudi v Mariboru. Kakor čujemo, se hoče od merodajne strani tej želji ugoditi že tekom letošnjega poletja. Tudi se pojavljajo navesti za prireditve velike take razstave za celo Slovenijo in sicer v Ljubljani.

— **Dobava mila.** Pri odelenju za mornarico v Zemunu se vrši 23. junija ofertna licitacija glede dobave 2 vagonov mila.

— **Svinjski sejem** v Mariboru. Na svinjski sejem dne 6. junija se je pripeljalo 308 svinj. Cene v Din. Mladi prašički 5-6 tednov stari 150-250; 7 do 9 275-350; 3 do 4 mesece 650-750; 5 do 7 875-950 8 do 10 1125-1200; 1 leto 1600-1850; 1 kg žive teže 16.35-17.50; 1 kg mrtve teže 20-23.75.

— **Oddaja izdelovanja** bluz za orožnike. Pri Komandi 8. žandarmerijskega polka v Ljubljani se vrši 30. junija oferta ustnena licitacija zaradi izdelave bluz za orožnike in sicer v količini do 50.000 Din iz od države dostavljenega suknja eventualno tudi ostalega blaga in potrebščin ce se te licitacije udeleže vsaj 4 interesi. Natačni v smislu zakona sestavljeni pogoji so interesentom najpozneje do 19. t. m. med uradnimi urami na vpogled v pisarni poveljstva 8. žandarmerijskega polka v Ljubljani, Bietwelsova c. 2, priložje desno.

— **Dobava prešanega sena.** Dne 12. junija t. l. se bo sklenila pri intendanturi Savske divizijske oblasti v Zagrebu direktna pogodba glede dobave 700.000 kg prešanega sena, pri komandi mesta v Čakovcu pa glede 100.000 kg prešanega sena. Predmetni oglas s natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— **Dobava strojnega, cilindrskega in turbinskega olja.** Pri odelenju za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 21. junija t. l. ofertna licitacija glede dobave 5 ton strojnega, pol tone cilindrskega in 1 ton turbinskega olja. Predmetni oglas s natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— **Dobava gradbenega lesa.** Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 24. junija t. l. ofertna licitacija glede dobave večje količine desk itd. Predmetni oglas s natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— **Kaj je storiti, ako toča pobije hmelj?** Došlo mi je pismo iz Dravske doline, v katerem mi javlja hmeljar, da mu je dne 2. t. m. toča skoro uničila vse hmeljišče. Prosi me, naj mu svetujem, kaj mu je storiti. Odgovoril sem mu tako-le: Ne obupavajte! Juh ne lemo tako vroče, kakor se skuha! — Hmelj je kopriva, ki le malokdaj »pozebe«. Svetujem Vam: 1.) da pomagate hmelju t a k o j a l i s škitskim solitom ali z žveplenokislam amonijakom ali z apnovim dušikom in sicer vsaki rastlini po 5 do 10 dgk; 2.) da rahliate zemljo, obšipavate rastlino prav visoko in prav pridno in skrbno uničujete plevel; 3.) da prav skrbno negujete in k drogu privezujete najvišji in nakrpejši poganek, katerega bo okleščen hmelj nanovo pogajal; spodnji poganjki se naj na primernem mestu prikašajo v korist najkrpejšemu. 4.) Sreča v nesreči je, da sedaj še hmelj ni doraččen in ima še toliko moči, da bo svoje rasti nadaljeval in tudi nekaj malega obrodil. — Zalec, 8. junija 1924. — Anton Petriček.

To in ono.

KJE JE NAJVEČ GROMA IN BLISKA.

Na temelju dvajsetletnih zapisov federalnega vremenskega urada (U. S. Weather Service) z Združenih držav ima San Francisco najmanj gromskih neviht izmed vseh naseljenih krajev v Združenih državah. Od leta 1904 do vseleti 1923 je bilo tam le 31 takih viharjev. Kraj, ki ima največ viharjev, je Tampa v Floridi; v istem razdobju jih je bilo tam 1883. Drugi kraj, kjer so prebivalci precej navajeni na grom in blisk, je Santa Fe v New Mexico, kjer je bilo v 20 letih 1456 gromov. Našlo se je, da je največ neviht v spodnji Mississippi dolini in ob južnem zalivu, kjer jih je povprečno po 50 na leto. Na to prihaja New Mexico na vrsto. V vzhodni polovici Združenih držav letno število gromskih viharjev postopoma pojenja proti severu. V navedeni dvajsetletni dobi je Charleston imel 1174 neviht, Washington 792, New York 612, Boston 217 in Halifax 100. Neviht je manj ob morju, več pa bolj v notranjosti dežele. Na primer Syracuse, N. Y., ki leži približno na isti širini kot Boston, je imel v dveh desetletjih 676 neviht, Cleveland 757, Chicago 813 in St. Louis 1000. Duluth, ki leži precej na severu in ga hladi voda jezera Superior, ima razmeroma malo gromskih neviht, 589 v 20 letih.

OTROŠKO DELO V AMERIKI IN DRUGOD.

Federalni otroški urad v Zedinjenih državah (U. S. Children's Bureau) se zelo poteguje, da se sprejme dodatek (amendment) h Konstituciji, ki naj omogoča federalno upravo otroškega dela. Skrajni čas je tudi, da se odpravi sramota otroškega dela, kar je razvidno iz sledeče objave gornjega urada: Iz poročila pravniškega oddelka poslanske zbornice Kongresa, ki priporoča, da se sprejme amandament glede otroškega dela, izhaja, da je enajstotina inozemskih dežel že uveljavila zakone, ki prepovedujejo delo otrok pod določeno starostjo, ta starost je najmanj 14 let, neke pa je postavljen tudi višji minimum starosti. Zrušene Države pa nimajo nikakega minimuma. Le malo sveznih držav prepoveduje nočno delo za dečke in deklice pod 18. letom, pač pa vsaj 14 inozemskih dežel to prepoveduje. Kitajska določa osemurno delo kot dnevni maksimum za otroke pod 17. letom in Indija šesturno delo za otroke pod 15. letom. Zdržbene Države pa nimajo nikakega zakona v tem pogledu, ki naj »olja za vso deželo; enajstotina sveznih držav dovoljuje 9 do 11 ur dela na dan za otroke pod 16. letom in ena svezna država sploh nikako ne omejuje, koliko ur naj dela otrok.

OTROCI V FEDERALNIH SODIŠČIH.

Vse svezne države Zedinjenih držav razun dveh so uvedle posebna mladinska sodišča (juvenile courts) za dečke in deklice. Vse razun ene so tudi sprejele glede kaznovanja otrok takozvani preiskovalni sistem (probation), ki odpravlja običajni zapor za mladinske krstjalce, m-kona in jim nudi priliko, da se pobotajo pod večjim nadzorom posebnih sodnih uradnikov, takozvanih probation officers. Federalni zakonli ne delajo nikake razlike med odraslimi in otroki. Fantalin, ki pomaže poštno škrinjico, se skrivaj pelje po železnici izven državne meje, ne da bi plačal vozilno, osiroma na kak drug način krši federalni zakon, mora v smislu zakona biti kaznovan na isti način, kot odrasli človek. Sedaj se pa je predložil in priporočil Kongresu zakonski načrt, ki naj uvede probacijski sistem za otroke tudi v federalnih sodiščih.

Najnovejša poročila.

Razpust upravnega odbora »Mestne hranilnice ljubljanske«.

Veliki župan je danes razpustil upravni odbor »Mestne hranilnice ljubljanske« in imenoval za vladnega komisarja veletržca g. Roberta Kollmanna. Kako je črnoorodeča zveza gospodarila v »Mestni hranilnici«, je znano. Izposodila si je iz zavoda nad sto milijonov in bila stalna odjemalka vsega hranilničnega mobilnega kapitala! Ako bi še dlje časa ostala na krmilu, bi popolnoma upropastila ta nekoč tako cvetoči denarni zavod. Klerikalci in komunisti so po včerajšnjem razpustu občinskega sveta računali seveda tudi z razpustom hranilničnega upravnega odbora, zato so za danes sklicali nujno sejo,

na kateri so nameravali zase rešiti, kar se še da rešiti, to je pobasati še nekaj milijonov v svoje strankarske svrhe. Toda razpustitveni dekret jim je prekrizal te račune. Značilno je, da so sklicali sejo upravnega odbora točno na 17. uro, dasi so vedeli, da se ob tem času vrši pogreb g. Ivana Bončarja, ki je bil dolga leta upravni odbornik tega zavoda, in bi že navadna pieteta zahtevala, da bi se tudi hranilnični odborniki udeležili njegovega pogreba. No, gospodje so prav ta pogreb hoteli izbrabiti v svoje svrhe. Hoteli so imeti zadnjo sejo brez kontrole in protesta z napredne strani! Čemu, si lahko mislimo!

Razpust ljubljanskega občinskega sveta.

— **Beograd, 11. junija.** (Izv. Ob 12.) Razpust občinskega sveta je porabil opozicijski tisk, da je razširil razne povsem si nasprotujoče vesti o izjavi ministra notranjih del. Minister je povsem korektno izjavil, če je kratko ugovoril, da nima še nikakega uradnega obvestila o razpustu ljubljanskega občinskega sveta, kajti to poročilo pri-se še le tekom današnjega dneva. Kar se pa tiče njegove izjave, da je ljubljanski veliki župan to ukrenil na svojo lastno roko, je ta povsem potrjena in od novinarjev napačno reproducirana. Vaš dopisnik se je danes dopoldne obvestil o razpustu na merodajnem mestu, kjer je dobil zagotovilo, da so vsa poročila o kakem nesoglasju med velikim županom in notranjim ministrom netočna, minister se ne protivi razpustu. Razpust ljubljanskega občinskega sveta spada popolnoma v kompetenco velikega župana in o tem prejme ministrstvo uradno poročilo. — Kaj se ukrene dalje, to je povsem odvisno od določil zakona. Po informacijah Vašega dopisnika vladni krogi popolnoma odobravajo odlok velikega župana glede razpusta ljubljanskega občinskega sveta.

Prvi korak vlade proti subverzivnim elementom.

— **Beograd, 11. junija.** (Izv.) Današnje »Vreme« komentira razpust občinske uprave v Ljubljani ter med drugim veli, da je s tem odlokom vlada, kakor zatrjujejo v vladinih vrstah, odločila razpust občinske uprave v Ljubljani, ki so jo sestavljali klerikalci in komunisti, ker je večina v upravi delovala proti državnim interesom in je s tem prišla v konflikt z zakonom o zaščiti države. Ta vest je napravila močan vtis v beogradskih političnih krogih. Smatrajo kot znak, da je vlada odločena ukreniti najodločnejše korake v borbi proti subverzivnim elementom. Pričakujejo, da bo vlada nadaljevala pot v tej smeri.

— **Beograd, 11. junija.** (Izv.) Na opozicijo je razpust občinskega sveta v Ljubljani napravil neugoden vtis. Opozicijski krogi tolmačijo tudi različno izjavo radikalnih krogov, da razpust vlada v skupščini z večino in da se kmalu skličejo seje narodne skupščine. To tolmačijo tako, da bodo na podlagi zakona o zaščiti države razveljavljeni vsi Radičevi poslanski mandati, ker se Radič sedaj nahaja v Moskvi ter se tam posvetuje s sovjetskimi funkcionarji.

Slovo Milleranda.

— **Pariz, 11. junija.** (Izv.) Ministrski svet je sredi poznega izdal poročilo, ki pravi: Ministrski predsednik je skupno z ostalimi ministri odšel v palačo Elysee poročiti predsedniku republike o dogodkih v parlamentu. Predsednik republike Millerand se je iskreno zahvalil gg. Fr. Marchallu in tovarišem za njih podporo v brambi ustave. Ker je Francois Marchal podal demisijsko kabineta, je Millerand odgovoril, da z ozirom na sklep obeh zbornic tudi on odstopa. Po oblasitli je vsled tega kabinet, da ostane v funkciji.

Danes dopoldne je bila v palači Elysee seja ministrskega sveta ter je predsednik Millerand oficijelno naznanil vladni svoj odstop. Millerand je nato poslal predsedniku narodne skupščine, ki je obenem predsednik senata Doumergueju poslanico o svojem odstopu, ki bo danes ob 15. popoldne prečitana v poslanski zbornici in senatu. Poslanica se omejuje samo na to, da kratko brez vsake polemike naznanja odstop predsednika republike. Sedanja kabineta je pooblaščen dalje voditi tekoče posle vlade. Kabinet Marchal se umakne, ko bo izvoljen nov predsednik republike. Kot Millerandovi nasledniki se imenujejo razni kandidati. Največ izgleda imata Painleve in Doumergue. Pojavljata se kot kandidata bivši vojni ministri Lebrun in Jules Pams.

POLITIČNA SITUACIJA.

— **Beograd, 11. junija.** (Izv. Ob 12.) Vsa pozornost vladinih in političnih krogov je danes obrnjena na razvoj dogodkov v Franciji in na odstop predsednika francoske republike. Dopoldne je ministrski predsednik Pašić dlje časa razgovarjal z vodilnimi faktori radikalne stranke glede rekonstrukcijske vlade. Vprašanje rekonstrukcije bo rešeno v kratkem, na kar bo Pašić te dni odpotoval na Bled, kjer bo poročal kralju o položaju.

Tudi dogodki v Albaniji še vedno interesirajo naše diplomatične kroge. Danes smo toliko na čistem, da je sedanja vlada pretežno italofilska. Negotovo je samo še, katera struja med nacionalisti bo močnejša, ali zmernejša pod vodstvom katoliškega škofa Vana Noli, ki je tudi za dobre in prijateljske zveze z našo državo, ali radikalna struja Bajram Curi in Pristina, ki je naš državi povsem sovražna. Če bo na vladnem krmilu slednja struja, tedaj računajmo naši politični krogi, da nastopi v odnošaji napram Albaniji doba neprestanih obmejnih konfliktov od Ohrida do Skadra.

ŠKOF JEGLIČ INTERVENIRA V BEOGRADU.

— **Beograd, 11. junija.** (Izv. Ob 12.) Danes dopoldne je prišel ljubljanski škof dr. Anton Bonaventura Jeglič zopet v predsedstvo ministrskega sveta ter zabil je za poset ministrskemu predsedniku Nikoli Pašiću. Predsednik vlade škofa ni sprejel, z motivacijo, da ga ne more zaradi prezaposlenosti z drugim vladnim poslom. Škof dr. Jeglič je nato posetil ministra prosvete Svetozarja Pribičeviča ter ga prosil, naj bi razveljavil svoj ukaz o premostitvi kateheta Žužka iz Kranja v Kočevje. — Prosvetni minister je ljubljanskemu vladiki mirno in stvarno odgovoril, da tega ukaza ne more preklificati, ker temelji na zakonu in je bila premostitev utemeljena. Dr. Jeglič je nato ministra opozoril na gotove pravice, ki jih uživa rimsko-katoliška cerkev oziroma na postopanje, ki je bilo običajno glede imenovanja katehetov oziroma njih premeščenja za časa avstrijskega režima. Skliceval se je škof na gotove privilegije. Intervencija je bila brezuspešna.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 11. junija. Sprejeto ob 13. Devize: Curih 14.87-14.97, Pariz 434.20-439.20, London 365.75-368.75, Milan 367.10-370.10, New York 84.25-85.25, Praga 247.25-250.25, Dunaj 0.1186-0.1206. — Valute: dolar: 83.30-84.30.

Efekt: 7% invest. posoj. 1921 65-66, 2 1/2% drž. renta 137-139, Ljubljanska kreditna 235 —, Centralna banka 38.39, Hrv. eskompt. banka 130-131, Kreditna banka Zagreb 126-127, Hipotekarna banka 675-68, Jugobanka 116-118, Prastediona 915-917, Eksploatacija 120-125, Sečarana, Osijek, 1130-1150, Isis d. d. 61-62, Nihag 95-99, Gutman 875-885, Slaveks 375-385, Slavonija 102-106, Union, paromlin, 700-725.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih, 11. maja. Današnja predborza: Beograd 6.80, Praga 16.60, New York 568.25, London 24.61, Pariz 28.65, Milan 24.67, Berlin 1.35, Amsterdam 212.50, Dunaj 0.0080. — **Tret, 11. maja.** Današnja predborza: Beograd 27.10-27.20, London 99.25-99.40, New York 23-23.10, Curih 404.50-406, Dunaj 0.08245-0.0826, Praga 67.20-67.40. — **Dunaj, 10. junija.** Devize: Beograd 840-844, London 306.300-307.300, Milan 3084-3096, New York 70.335-71.135, Pariz 3572-3588, Praga 2077-2087, Curih 12.485-12.535. Valute: dinar 835-841, dolar 70.460-70.860, češka krona 2062-2078, lira 3090-3110.

Glavni urednik: RASTO PUSTOSLEMSEK.

Odgovorni urednik: VALENTIN KOPITAR.

Na te mislim, Mirim čokolada!

Teod. Korn, Ljubljana
Poljanska cesta št. 3.
rovec, stavbeni, galanterijski in okrasni
klepar. Instalacije vedovodov,
Naprava strelodvov. Kopalnice in klosetne naprave
Izdelovanje posod iz pločevine za
firnež, barvo, lak in med vsake
velikosti kakor tudi posod (škafle)
za konzerve.

Abadie
Glavna zaloga cigaretnega papirja
in vseh vrst
ovojnega papirja.
A. LAMPRET,
Ljubljana, Krekov trg 10
3383

ELEKTRO motorji
dinamo.
Cene nizke. **Zahitevajte cenik.**
Vojnovič & Cie
Ljubljana — Dunajska cesta 27.

Tonček,
toliko Ti rečem, kupuj pri
A. Sinkovec, nasl.
K. SOSS, Ljubljana, Mestni trg 19.
za ženo in deco, pa boš so-
lidno postrežen. 3952

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA
Dunajska cesta 46
Telefon 379 **mestni tesarski mojster** Telefon 379
Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, osterja za pa-
lače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla,
stopnice, lednice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
Parna žaga. Tovarna furnirja.

Moško perilo
vsakovrstno, po znižani ceni
priporoča
Tovarna perila „TRIGLAV“
G. VOJSKA & DRUG
LJUBLJANA
Kolodvorska ulica 8, nasproti hotela Strukelj.

Planinci pozor!

Predno odhajate v planine,
ne pozabite na specialni
zemljevid, katerega dobite v

NARODNI KNJIGARNI, Ljubljana,
Prešernova ulica št. 7.

„Color“
najboljša, neškodljiva BAR-
VA ZA LASE.
Glavna zaloga drogerija A.
KANC, Ljubljana. — Raz-
pošilja tudi po pošti. 2922

STEZNIKE
(moderce)

po životni meri priporoča
Ana Hutter
Dunajska cesta 6-II
v hiši lekarnice Piccoli.

Suhe gobe
jurčke (I. 1924)

kupuje po najvišjih cenah
V. H. Rohrmann
Ljubljana (za vožo)
Sv. Petra nasip 27

Lep črn
premog

s 4000 do 5000 kalorij franko
Ormož, tona po 300 Din,
prodaja Slovenska pre-
mogokopna družba z o. z.
v Ljubljani, Wolfova ulica 1.

Najnovejši

modni traki, svila 3824
in nakit za obleke
ravnokar došlo.

Modna trgovina

- T. Eger -

Ljubljana, Sv. Petra c. 2

Za odgovore uprave
naj se priloži
1 dinar. Plačuje se
vnaprej.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov
vsaka beseda
50 para. — Najmanje
pa Din 5.—

Kupim

Okrogel les,
hlode vseh vrst lesa in v
vsaki množini — kupuje
po najvišjih dnevnih cenah
nah parna žaga V. Scag-
netti, v Ljubljani (za go-
renjskim kolodvorom).
3701

Službe

Strojepiska,
izurjena, večja slovenske
in nemške stenografije —
se sprejme takoj v Ljub-
lansko pisarno. — Po-
nudbe pod »Dr. L. 3881«
na upravo »Slov. Nar.«.

Radi opustitve trgovine
mešanega blaga — išče
nameščenja 25 let star
gospod
kot potnik ali
prodajalec.

Govori slovensko, hrvat-
sko in nemško. Nastopi
takoj. — Ponudbe na
podružnico »Slov. Nar.«,
Celje.

Perfektne nemško-franco-
skega, po možnosti tudi
srbskega

Korespondenta,
stenografa in strojepisca
za izvozno trgovino išče-
mo. — Istotam se sprej-
me mlajši človek, dober
poznavalec gob in več
sušenja in kupovanja
istih. Prednost ima oni,
ki ume dobro sušiti sadje
in pripravljati »springle«
(olupljene slive). Hrana
in stanovanje v hiši. —
Ponudbe s priloženo
zahtevo plače je poslati
na: N. A. Jovanović, Va-
ljevo, Srbija. 3896

Plačilni natak
(jutranji) se sprejme. —
»Narodna kavarna«. 3950

Postrežnico
iščem za dopoldneve (v
sredini mesta). — Naslov
pove uprava »Slovenske-
ga Naroda«. 3958

Prodaj

Pohištvo
naprodaj. — Čopova uli-
ca 21, pritličje 2 (od 3.
do 5.). 3963

Spalnica,
kompletna, iz trdega le-
sa, dobro ohranjena —
se prodaja. — Naslov pove
uprava »Slov. Nar.«. 3959

Fina zlata ura
in lep briljantni prstan
se ceno prodaja. — Naslov
pove uprava »Slovenske-
ga Naroda«. 3949

Bele hlače
(poletne, dva para) in
črna telovnik iz listra, vse
skoro novo, se ceno pro-
da. — Naslov pove upra-
va »Slov. Naroda«. 3960

Prodaja se:
Pisalni stroj »Curier«,
telefonski aparat, omara
s predali, stroj za perfo-
riranje in kopirna preša
z mizo. — Naslov pove
uprava »Slovenskega Na-
roda«. 3902

Krasno tele
(biklec-simodolec)
šest tednov star — od s-
prvo prvo predloženje
bika bika in dobrega mleč-
nega potomca — napro-
daj. — Cesta v Mestni
log št. 31. 3964

Šentjanški premog

vseh vrst in vsake množine nudi po zmernih cenah in za promptno
dobavo 3554

Prodajni urad šentjanškega premogovnika
AND. JAKIL, LJUBLJANA, Krekov trg št. 10.

POZOR!

10 — 20% POPUSTA

= pri klobukih in slammikih =

V MODNEM SALOTU

STUCHLY-MAŠKE

LJUBLJANA — ŽIDOVSKA ULICA 3
POPRAVILA TOČNO IN CENO!

Prometno

železniško in avtomobilsko karto

Kraljevine
Srbov, Hrvatov in Slovencev

priporoča

Narodna knjigarna

Ljubljana — Prešernova ul. 7
Cena Din 40.— S pošt. Din 43.—.

+

3967

Sokol I in „Društvo za zgradbo doma“
naznanjata svojemu članstvu bridko vest, da je pre-
minul njihov ustanovni član in prvi predsednik ter
veliki dobrotnik, brat

Anton Bončar

v nedeljo, dne 8. t. m.
Pogreb se vrši danes, v sredo ob 5. popoldne iz
Sokolskega doma na Taboru k Sv. Križu.
Ohranimo blagega člana trajno v spominu. On
pa naj sniva bratski mir.

Ljubljana, 10. junija 1924.

Amerikanci pozor!

Veleposelstvo z vsem go-
spodarskim poslopjem, 10
minut oddaljeno od ko-
lodvora — po zelo nizki
ceni naprodaj. — J. Ko-
vačič, Dula št. 14, občina
Mokronog. 3955

Stanovanja

Lepa zračna soba
se odda solidnemu gospo-
du s 15. t. m. ali takoj.
— Naslov pove uprava
»Slov. Naroda«. 3954

Dve stanovanji
vsako z dvema sobama,
kuhinja, pritliklinami in
vrtom, v novi hiši na pe-
riferiji mesta se oddata.
— Naslov pove uprava
»Slov. Naroda«. 3968

Mesečna soba,
elegančno meblirana, se
odda takoj dobro situira-
nemu solidnemu gospo-
du. — Pismene ponudbe
pod »Elegantna soba
3966« na upravo »Sloven-
skega Naroda«.

Nezemljnine

Prodaja se hiša
v Ljubljani, Hrenova uli-
ca 14. 3965

Kupiti ali prodati
vile, stanovanjske, trgov-
ske in obrtne hiše,
kmetijska posestva, gra-
ščine, žage, mline, stavb-
ne parcele itd. — OD-
DATI ALI NAJETI sta-
novanje, sobe, trgovske
in obrtne lokale — za-
morete najuspešneje le
potom
»Posest«,
Realitetne pisarne d. z o.
z. Ljubljana, Sv. Petra
cesta 24. 3770

Posojila

Večje posojilo
do enega milijona dinar-
jev, proti visokim obre-
stim in trikratnemu zava-
rovanju — iščem za eno
leto. — Ponudbe pod
»Prima garancija/3931«
na upravo »Slovenskega
Naroda«.

Razno

Gostilničarjem
in restavratierjem
se priporoča za nakup
papirnih servijetov tvr-
dka M. Tičar, Ljubljana.
3592

Trboveljski
premog in drva
dobavlja
DRUŽBA ILIRIJA
Ljubljana
Kralja Petra trg št. 8.
Plačilo tudi na obroke.
Telefon 220. 272

Zastopstvo
s skladiščem išče tvornic-
ca ščetk in metel.
— Obširne ponudbe z na-
vedbo razpoložljivih pro-
storov in po možnosti naj-
se pošljejo bankovne ga-
rancije — na: Društvo
Promet, Split, Ban Jela-
čičeva ulica 6. 3936

Inserati v
»Malih oglasih«

imajo neoporečno velik
uspeh v »Slov. Narod«. —
Kdor hoče graditi
kakršnokoli stavbo po
znižani ceni, naj piše po
pismene informacije na:
Dragotin Korošec, Reči-
ca ob Paki. 3776

Drva,
bukove in hrastove od-
padke od parketov do-
stavljamo po nizki ceni na
dom — parna žaga V.
Scagnetti v Ljubljani (za
gorenjskim kolodvorom).

»Wertheim«
blagajne
priporoča — Ljubljanska
komerc. družba, Ljublja-
na, Bleiweisova cesta 18.
3476

Resnica je
in ostane, da napravi
najceneje in po najno-
vejšem kroju obleke
le — Ante Prezelj,
krojač, Gosposvetska ce-
sta 16. 3643

Železne odpadke
in kovine dobavljam
velikih množinah. — Na
pismena vprašanja odgo-
varja Josip Puhar, Ljub-
ljana, hotel Union. 3924

Razprodaja
raznega pohištva, starin-
ske skrinje, starinske ure,
slik, zrcala itd — se vrši
v soboto dne 14. junija
ob treh popoldne v Stre-
liški ulici 8. 3951

Ia trapistovski sir
polnomasten, la čajno
maslo — nudi po povoli-
nih cenah in s hitro po-
strežbo mlekarna Karlo
Laznički, Dežanovac,
Slavonija. 3745

BRACA PEC
DAL (SLAVONIJA)
povsem
zrela
s
skladščica
Tvornica 1^a zimske salame

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Priporočamo na veliko in malo
galanterijo, nogavice, razne sukanec, gumb-
čipke, vezeno, sprehajalne palice, kravate,
srajce, čevljarske in jožarske potrebščine.

Najnižje cene. Postrežba točna.

Zahvala.

Vsem, ki so nam ob priliki neprecen-
ljive izgube naše nepozabne soproge, tete,
nečakinje in svakinje, gospe

Hani Kern roj. Lifka

izkazali svoje sočutje, darovali krasno cvetje
in jo spremili na zadnji poti, izrekamo naj-
priskrbnejšo zahvalo.

Osobito nas pa veže dolžnost, zahvaliti
se zdravniku g. dr. Högljerju za požrtvovalne
nočno in dnevne obiske ob vsaki uri in za
olajšanje njenega budega trpljenja.

V Ljubljani, dne 11. junija 1924.

Zalujoch ostali.

3962

Opr. št. II-12310/24

Razpis.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani bo oddal
potom javne ponudbe obravnave mizarska dela in dobave pri gradnji
novega uradnega poslopja na Miklošičevi cesti.
Proračunjena vsota znaša okroglo 1.070.000 Din.

Zapečateni, na ovitku z napisom: »Ponudba za izvršitev mi-
zarskih del in dobav v uradnem poslopiju Okrožnega urada za zava-
rovanje delavcev v Ljubljani« opremljene ponudbe je vložiti najkasneje

do 30. junija 1924 ob 12. opoldne

pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev, Turjaški trg št. 4/1
v Ljubljani.

Ponudbe, ki bi došle pozneje, ne bodo v nobenem slučaju
vpoštovane. Okrožni urad si pridržuje pravico, da odda dela bre-
ozira na višino ponudene vsote.

Za ponudbe, oddajo in izvršitev razpisanih del merodajni
predpisi, pogoji, načrti in proračuni so reflektantom na vpogled pri
Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev med uradnimi urami, ozi-
si jih morejo tam nabaviti za napravno ceno.

V Ljubljani, dne 10. junija 1924.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani.

Indian
Motocycle

1922: 2 dirki, 2 zmagi **1923: 9 dirk, 6 zmag**

25./V. MARIBOR. Hitrostna dirka na 100 km, kategorija do 750 cm³

Indian Scout PRVI, DRUGI, TRETJI, PETI

8./VI. ZAGREB. Hitrostna dirka na 16 km.

Prvi **Indian** v 12 min. 58 3/4 sekund.

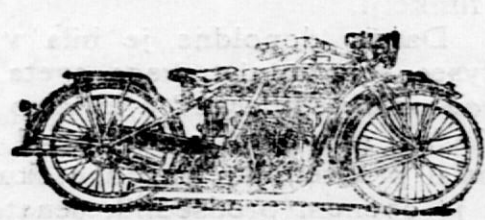
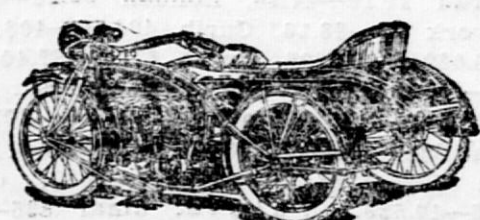
Najboljši čas dneva

Rekord za 1 krog (800 m) **Indian** v 37 3/4 sekund.

9./VI. ZAGREB. Hitrostna dirka na 8 km.

Prvi **Indian** v 6 min. 29 sekundah

Najboljši čas dneva

Indian Motorcycles

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:

American Motors Ltd.

Telefon interurban 477 **LJUBLJANA** Brzjavni: „Fordavto“
Dunajska cesta št. 9-12. Dunajska cesta št. 8-12.